

A minőségi gyermekgondozás sztenderdjei

az európai családon kívüli gondozásban

Előszó

Benita Ferrero-Waldner, az Európai Unió külkapcsolati és európai szomszédsági politikai biztosa

Napjainkban az Európai Unió jelentős gazdasági, politikai, környezeti és társadalmi változásokon megy keresztül, amelyek hatással vannak a gyermekek életére. A szegény szülők által nevelt, illetve a családjukból kikerült gyermekekre leselkednek leginkább olyan veszélyek, mint a szegénység, a kirekesztettség, a hátrányos megkülönböztetés, amelyek révén ezek a gyerekek még inkább ki vannak szolgáltatva az erőszaknak, az elhanyagolásnak és a kizsákmányolásnak. A gyermek neveltetésének jellege és körülményei nagy mértékben meghatározzák későbbi élethelyzetét. Szomorú tény, hogy az Európai Unión belüli szegénységben élő gyermekek aránya nagyobb, mint a hasonló körülmények között élő felnőtt népességé. Éppen ezért megfelelő szintű életkörülményeket és gondozást kell biztosítanunk valamennyi gyermek számára.

Az Európai Unió külkapcsolati és európai szomszédsági politikai biztosaként különösen fontosnak tartom a gyermekjogok hatékony, egyéni igényeik, illetve képességeik fejlesztését is szem előtt tartó védelmét. E területen az Unió példaként szolgálhat a világ számára: a gyermekjogok tiszteletben tartása, védelme és propagálása bel- és külpolitikánk fontos prioritásává vált. A gyermekjogok részét alkotják az emberi jogoknak, melyek betartására olyan nemzetközi és európai egyezmények kötelezik az Európai Uniót, illetve tagállamait, mint az ENSZ gyermekek jogairól szóló egyezménye, a Milleneumi Fejlesztési Célok, az Európai Emberi Jogi Egyezmény és az Alapvető Jogok Európai Kartája.

Ebben az összefüggésben a minőségi gyermekgondozás (Quality4Children) sztenderdjei hasznos kiegészítését nyújtják politikai irányvonalunknak, különösen a szülői gondoskodás nélkül maradt gyermekek esetében. Valódi élettörténetek alapján olyan közös sztenderdek kerülnek kifejtésre, amelyek a családon kívüli nevelésben részesülő gyermekek és fiatal felnőttek fejlődési lehetőségeinek biztosítását és javítását célozzák egész Európában. Meggyőződésem, hogy e sztenderdek nagy mértékben hozzájárulnak és további fontos lépést jelentenek az európai gyermekgondozó rendszerek harmonizálásának folyamatában.

Benita Ferrero-Waldner
Külkapcsolatok és európai szomszédsági politika biztosa

Köszönetnyilvánítás

A jelen sztenderdek nem készülhettek volna el 163 gyermek és fiatal, 36 vérszerinti szülő, 106 nevelő, 24 távolabbi családtag, jogász és kormányzati szakember értékes hozzájárulása nélkül.

„A másik fordulópontot a nevelőanyám viselkedése jelentette. Amikor először találkoztunk, azonnal megnyugtatót. Azt mondta: “Én is ember vagyok. Ma én segítek neked, holnap, ki tudja, talán te segítesz nekem.”

(Anya, Norvégia, kód 22.04.02)

Bevezetés

A szülői gondoskodás nélkül maradt gyermekek mindenek felett álló érdekében végzett tevékenységünk jelenti szervezeteink számára a közös hajtóerőt. A FICE (Fédération Internationale des Communautés Educatives/Nevelőotthonok Nemzetközi Szövetsége), az IFCO (International Foster Care Organisation/Nevelőszülők Nemzetközi Szervezete) és az SOS-Gyermekfalu szervezet (SOS-Kinderdorf International) a Quality4Children elnevezésű, minőségi gyermekgondozási projektjük révén javítani kívánják a szülői gondoskodás nélkül maradt gyermekek helyzetét, a családon kívüli gondozás minőségbiztosítási sztenderdjei által kívánják támogatni fejlődésüket.

A jelen anyag bemutatja a Quality4Children projektet és az ennek eredményeként megszületett, családon kívüli nevelésre vonatkozó európai minőségbiztosítási sztenderdeket.

Háttér

A gyermek jogairól szóló 1989-es ENSZ egyezmény elfogadásával a három szervezet céljai nemzetközi jogi keretet kaptak.

A gyermek jogainak tiszteletben tartása, védelme és teljesítése melletti világszintű elköteleződés megerősítette tevékenységünk alapját. A gyermekjogok növekvő számú megsértése miatt nem találtuk elegendőnek sem a nemzetközi egyezmények által rögzített politikai elhatározások erejét, sem a gyermekvédelmi tevékenységek pusztá megsokszorozását.

Mindezeket szem előtt tartva, a projekt alapját az a közös meggyőződés adta, mely szerint a családon kívüli gondozásban élő gyermekek helyzetét kizárólag szilárd partneri együttműködések révén lehet hatékonyan és tartósan javítani. Ez vezetett szervezeteink együttműködéséhez, közös projektünkhöz, melynek kidolgozásában mindhárom fél aktívan részt vett.

A most bemutatott sztenderdek három év kutatómunka és közös erőfeszítés eredményei. Az Európában, és világszerte szülői gondoskodás nélkül maradt gyermekek jogainak védelme, illetve a sztenderdek elterjesztése érdekében készen állunk arra, hogy tovább erősítsük együttműködésünket, valamint új partneri kapcsolatokat építsünk ki minden szinten.

Alkalmazási keretek

A gyermek jogairól szóló ENSZ egyezmény ráirányította a figyelmet a szülői gondoskodás nélkül maradt gyermekek helyzetére; az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága ezt a figyelmet kívánta tovább erősíteni azzal, hogy elkötelezte magát “A szülői gondoskodás nélkül maradt gyermekek védelméről szóló ENSZ irányvonalak” kidolgozása mellett. Ezzel párhuzamosan 2005-ben a Miniszterek Bizottságának Európai Tanácsa elfogadott egy ajánlást a tagállamok gyermekvédelmi intézményeiben nevelkedő gyerekek jogairól. A Q4C ezt a keretet egészíti ki minőségbiztosítási sztenderdjeivel, melyek közvetlenül alkalmazhatók.

A sztenderdek helyi elfogadtatása, a gyermekek egyenlő jogainak biztosításával kapcsolatos közös célunk megvalósítása a közeljövő kihívásai közé tartozik.

Szeretnénk kifejezni hálás köszönetünket a minőségbiztosítási sztenderdek kidolgozásában résztvevőknek, beleértve magukat a gyereket és fiatalokat is.

Lelkesen üdvözljük és bátorítjuk mindazokat, akik valamely szinten elkötelezik magukat a sztenderdek bevezetésének támogatása mellett!

Monika Niederle
FICE International

Keith Henderson
IFCO

Helmut Kutin
SOS-Kinderdorf International

Tartalom

Tartalom	
Keretek	8
Küldetés	9
Ivőkép	9
Küldetés	9
Értékek	9
Alapvető fogalmak	10
Alapelvek	10
Hivatkozási keretek	10
A sztenderdek kidolgozása és alkalmazása	11
Alkalmazási terület	11
Kutatás	11
A sztenderdek kidolgozása	12
Alkalmazás	12
A sztenderdek szerkezete és összefoglalása	13
Szerkezet	13
A sztenderdek összefoglalása	14
Minőségi gyermekgondozás– 1. terület:	
Döntéshozatal és felvételi folyamat	18
1. sztenderd: A gyermek és vérszerinti családja támogatást kap a döntéshozatali folyamat során	19
2. sztenderd: A gyermek számára lehetővé teszik a döntéshozatalban való részvételt	21
3. sztenderd: Szakmai döntéshozatal biztosítja a gyermek számára a legjobb gondozási formát	22
4. sztenderd: A testvérek együtt maradnak	24
5. sztenderd: Az átkerülés megfelelő előkészítéssel és odafigyeléssel történik	25
6. sztenderd: A családon kívüli gondozás egyéni gondozási terven alapszik	27

Minőségi gyermekgondozás – 2. terület:	
A gondozás folyamata	30
7. sztenderd: A gyermek elhelyezése összhangban van szükségleteivel, élethelyzetével és eredeti társadalmi környezetével	31
8. sztenderd: A gyermek kapcsolatban marad vérszerinti családjával	33
9. sztenderd: A gondozást megfelelő munkakörülmények között dolgozó, jól képzett gondozók biztosítják	35
10. sztenderd: A gondozó és a gyermek közötti kapcsolat megértésen és tiszteleten alapszik	
11. sztenderd: A gyermek aktívan részt vehet az életét érintő döntések meghozatalában	39
12. sztenderd: A gyermek gondozása megfelelő életkörülmények között történik	41
13. sztenderd: A különleges gondozást igénylő gyermekek megfelelő gondozásban részesülnek	43
14. sztenderd: A gyermeket/ fiatal felnőttet folyamatosan készítik az önálló életre	45
Minőségi gyermekgondozás – 3. terület:	
A gondozásból való kikerülés folyamata	48
15. sztenderd: A gondozásból való kikerülés alapos tervezéssel és odafigyeléssel történik	49
16. sztenderd: A gondozásból való kikerülés kommunikálása jól átgondolt módon történik	51
17. sztenderd: A gyermeknek/ fiatal felnőttnek joga van aktívan részt venni a folyamatban	53
18. sztenderd: Az utánkövetés, a folyamatos támogatás, a kapcsolattartás biztosítva van	55
Szakkifejezések jegyzéke	
Függelékek	59
Referencia pontok a gyerek jogairól szóló ENSZ egyezmény kapcsán	59
A gyerek jogairól szóló egyezmény	64
Partnerszervezetek	80
Impresszum	82

Keretek

Különböző okokból kifolyólag állami beavatkozás eredményeként több százezer európai gyerek kerül vérszerinti családjából családon kívüli gondozásba. Fejlődési esélyeik biztosítása és javítása érdekében e gyerekek különböző gondozási rendszerekbe kerülhetnek. Egy nem megfelelő gondozási környezet gátolhatja fejlődésüket és könnyen olyan hátrányos helyzetbe juttathatja őket, amelyben akár alapvető jogaik is veszélybe kerülhetnek.

Bár a gyerek jogairól szóló 1989-es ENSZ egyezmény részletesen foglalkozott e kérdéssel, a fenti körülmények miatt az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága 2004-ben elkötelezte magát “A szülői gondoskodás nélkül maradt gyermekek védelméről szóló ENSZ irányvonalak” kidolgozása mellett.

Európai szinten a Miniszterek Bizottságának Európai Tanácsa által 2005-ben megfogalmazott, a gyermekvédelmi intézményekben nevelkedő gyerekek jogairól szóló ajánlása nyújt keretet a szülői gondoskodás nélkül maradt gyermekekkel folytatott munkához.

Európában három nemzetközi gyermekvédelmi szervezet, a FICE, az IFCO és az SOS-Gyermekfalu szervezet saját tapasztalataikra támaszkodva felismerte a családon kívüli gyermekgondozás minőségbiztosítási sztenderdjeinek szükségességét. A gazdasági növekedés büvkörében élő mai Európában a társadalmi kihívások sikeres kezeléséhez összeurópai kezdeményezésekre is komoly szükség van.

A három nemzetközi gyermekvédelmi szervezet ilyen körülmények között indított útjára egy közös projektet 2004 márciusában, amelynek célja az Európában családon kívüli gondozásban élő gyerekek és fiatal felnőttek fejlődési esélyeinek biztosítása és javítása.

Küldetési nyilatkozat

Jövőkép

A Quality4Children jövőképe:

A szülői gondoskodás nélkül maradt gyermekeknek joguk van ahhoz, hogy saját jövőjüket formálják, a társadalom önálló, önellátó, aktív tagjaivá váljanak. Mindehhez olyan gondoskodói környezetben kell felnőniük, amely lehetővé teszi számukra képességeik kibontakoztatását.

Küldetés

A Quality4Children küldetése a családon kívüli gondozásban élő gyermekek helyzetének, fejlődési esélyeinek javítása, az alábbi célok megvalósításával:

- Európai szintű network kialakítása, melynek résztvevői a családon kívüli gondozásban élő gyermekek jogainak szószólói
- Az érintettek tapasztalataira, bevált módszereire épülő európai minőségbiztosítási sztenderdek kidolgozása
- A családon kívüli gondozás minőségbiztosítási sztenderdjei nemzeti és európai szintű elfogadásáért, alkalmazásáért és ellenőrzéséért folytatott tevékenység.

Értékek

A Quality4Children projekt az alábbi öt fő értékre épül:

Résztvétel: családon kívüli gondozásban közvetlenül érintett személyek 2004 óta vesznek részt a projektben; az érintettek köre magában foglal ilyen jellegű gondozásban élő gyermekeket és fiatal felnőtteket, vérszerinti családokat, gondozókat és szociális munkásokat.

Sokszínűség és nemi kiegyenlítődöttség: a családon kívüli gondozásra jellemző sokszínűség és nemi kiegyenlítődöttség visszatükröződik a folyamatokban.

Partneri együttműködés: a családon kívüli gondozásban közvetlenül érintett személyek és szervezetek nemzeti és nemzetközi szinten is csatlakozhatnak a projekthez.

Elkötelezettség: a Quality4Children a gyermek jogairól szóló ENSZ egyezmény szellemében működik.

Felelősség és fenntarthatóság: A projektért az azt létrehozó három szervezet vállal felelősséget.

A három szervezet által irányított európai network biztosítja a project hosszútávú működését.

E network lépéseket tesz a sztenderdek megismertetése érdekében és partneri kapcsolatokat épít ki a családon kívüli gondozásban élő gyermekek helyzetének és fejlődési esélyeinek javítása érdekében.

Alapvető fogalmak

Alapelvek

A minőségi gyermekgondozás sztenderdjeinek alapját a családon kívüli gondozás terén tapasztalatokkal bíró személyek (történetmesélők) narratíváiból (történeteiből) származó információk adják. A történetek elemzését követően a leggyakoribb történetelemek kiemelésre és csoportosításra kerültek az alábbiak szerint:

Kommunikáció és részvétel

A történetmesélők hangsúlyozták a megfelelő és átlátható kommunikáció jelentőségét a családon kívüli gondozás során. A narratívák kiemelték azt, mennyire fontos, hogy az embert meghallgassák, véleményét figyelembe vegyék.

A gyermekvédelmi szervek szerepe

A történetmesélők gyakran említették a gyors és megfelelő egyedi megoldás fontosságát, beleértve a testvérek közös elhelyezését, a vérszerinti család bevonását a folyamatba, és az ellenőrző folyamatot.

Gondozás

A gondozási folyamattal kapcsolatban leggyakrabban felmerült témák voltak: zökkenőmentes átkerülés egyik gondozási formából a másikba; a gyerekek, a vérszerinti család, és a tágabb család közötti kapcsolat; gondozók.

Struktúrák, szabályok, szertartások, keretek megszabása, határok felismerése és elfogadása – fiatal felnőttek gyakran említették mindezeket, mint a családon kívüli gondozás mindennapjainak fontos témáit.

A stabil és szeretetteli kapcsolatok fontossága gyermek és gondozója között, az érzelmi kötelékek és a gyermek megfelelő támogatása is gyakran említésre került.

Gondozásból való kikerülés

A történetmesélők számára a gondozásból történő kikerülésre felkészítés legfontosabb aspektusai: támogatást nyújtani a fiatalnak ahhoz, hogy önálló döntéseket hozzon és személyes szociális életet alakítson ki, felkészíteni az önálló életre, és támogatást, tanácsadást nyújtani számára az utógondozás során.

Hivatkozási keretek

A sztenderdek a gyerek jogairól szóló ENSZ egyezmény által adott keretben kerültek kidolgozásra; valamennyi sztenderd visszatükrözi az ENSZ egyezmény egy vagy több alapelvét: hátrányos megkülönböztetéssel szembeni fellépés; a gyermek mindenképp felett álló érdeke melletti elkötelezettség; az élethez, az életbenmaradáshoz és a fejlődéshez való jog; és a gyermek véleményének tiszteletben tartása.

A sztenderdek kidolgozása és alkalmazása

Alkalmazási terület

A sztenderdek kidolgozásának célja: a családon kívüli gyermekgondozásban érintett felek tájékoztatása, irányítása és befolyásolása. Az érintettek: a jelenleg családon kívüli gondozásban élő, illetve a közeljövőben odakerülő gyerekek és fiatal felnőttek, családok, akiknek gyerekei családon kívüli gondozásban élnek, illetve a közeljövőben odakerülnek, gondozók, gyermekvédelmi ellátást nyújtó szervezetek vezetői, szociális munkások, gyermekvédelmi szakemberek, kutatók, civil szervezetek, hatóságok képviselői minden szinten stb.

Célországok

Ausztria, Belgium, Bulgária, Ciprus, Csehország, Dánia, Egyesült Királyság, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Izland, Írország, Olaszország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Málta, Németország, Norvégia, Portugália, Románia, Szlovákia, Szlovénia, Spanyolország, Svédország, Svájc, Törökország.

Kutatás

Kutatási cél: a bevált módszerek leírásának összegyűjtése a 32 résztvevő országban, majd ezek elemzésén alapuló minőségbiztosítási sztenderdek kidolgozása.

Az adatgyűjtési módszer a Történetmesélés volt; e módszer biztosítja az interjúalanyok közvetlen részvételét a sztenderdek alapjainak megalkotásában.

A kutatási elemeket a családon kívüli gondozás terén tapasztalatokat szerzett történetmesélők bevált módszereinek leírásai adták.

A projekt keretében 26 ország 332 története került összegyűjtésre és feldolgozásra. Az országonkénti történetek átlagos száma 10.5 volt. A történetek 49%-a a projekt legfontosabb demográfiai csoportjától, gyerekektől és fiatal felnőttektől származik; 11.5 % vérszerinti szülőktől; 32% gondozóktól (SOS-családok és nevelőcsaládok, gyermekvédelmi ellátással foglalkozó szervezetek munkatársai), 7.5% pedig más, érintett személyektől (szociális munkások, jogászok stb.)

Aadatelemzés, eredmények

A megközelítés alapja minőségi tartalmi elemzés volt, melynek megvalósítása a szöveges információ (történetek) olvasása révén történt azzal a céllal, hogy azonosítható gyakori elemek (kategóriák, fogalmak, tulajdonságok, illetve azok történeten belüli összefüggései) kerüljenek kiemelésre.

A történetek csoportos elemzése az eredményeket információs matrix-szá formálta, mely egy jelentés alapjaként szolgált. Ez a jelentés az interjúalanyok tapasztalataitól, elvárásairól és szükségleteiről nyújtott információt. A történetek alapján azonosított alapvető fogalmak az előző oldalon már felsorolásra kerültek.

A sztenderdek kidolgozása

projektcsapat nemzeti szintű megbeszéléseket kezdeményezett abban a 32 európai országban, ahol a három szervezet közül legalább egy jelen van. A megbeszélések eredményeként nemzeti koordinátorokat (NK) jelöltek ki, akiket megbíztak, hogy a nemzeti munkacsoportokkal együtt végezzék el a szükséges kutatásokat és dolgozzanak ki nemzeti szintű sztenderdeket. A nemzeti munkacsoportok első lépésként a családon kívüli gondozásban közvetlenül érintett személyek történeteit gyűjtötték össze, majd elemezték ezeket. Az elemzés eredménye szolgált alapként a minőségbiztosítási sztenderdek kidolgozásához.

A sztenderdek első verzióját a nemzeti munkacsoportok dolgozták ki a projektcsapat segítségével. Ezt a munkaanyagot három nemzetközi megbeszélésen került továbbfejlesztésre. A munkaanyag elkészültével az interjúalanyok és a nemzeti munkacsoportok tagjai visszajelzéseket adtak a projektcsapatnak. A visszajelzések, javaslatok az utolsó nemzetközi megbeszélés során kerültek beépítésre.

A sztenderdek szerkesztését és véglegesítését a projektcsapatból, a nemzeti munkacsoportok tagjaiból és egy fiatal felnőttből álló csapat végezte.

A sztenderdek alkalmazása

Az egyenlőség, a teljeskörűség és a részvétel egymással összefüggő alapelveire épülő Quality4Children-küldetés megvalósítása érdekében két cél került kijelölésre:

- a minőségbiztosítási sztenderdek elfogadtatása és alkalmazása a családon kívüli gondozásban nemzeti és európai szinten
- a sztenderdek, és a mögöttük álló megközelítés, illetve filozófia elterjesztése nemzeti, európai és világszinten,

A sztenderdek szerkezete és összefoglalása

A sztenderdek az Európában családon kívüli gondozásban élő gyermekek és fiatal felnőttek helyzetének és fejlődési esélyeinek biztosítása és javítása érdekében kerültek kidolgozásra. A sztenderdek célja a családon kívül gondozásban érintettek támogatása; az érintettek köre magában foglalja a gyerekeket és fiatal felnőtteket, a vérszerinti családokat, a gondozókat, a gyermekvédelmi ellátással foglalkozó szervezeteket, a gyermekvédelmi szolgáltatókat, valamint nemzeti és nemzetközi kormányzerveket.

Szerkezet

A sztenderdrendszer 18 sztenderdből áll, melyek a kutatás során megállapított gondozási szakaszok alapján vannak csoportosítva (a). Valamennyi sztenderd négy elemből áll (b).

a) Sztenderdterületek:

A családon kívüli gondozás folyamata három területre van osztva:

Döntéshozatal és felvételi folyamat:

E folyamat két részből áll: a gyermek helyzetének felmérése a legjobb megoldás megtalálása céljából, illetve a jövőbeli életkörülményéhez történő beilleszkedéséhez vezető lépések.

A gondozás folyamata:

A gondozás folyamata a felvételi folyamat és a gondozásból való kikerülés folyamata közötti időszak. Magában foglalja a gondozó által nyújtott tényleges gondozást és támogatást.

A gondozásból való kikerülés folyamata:

A gyerek/ fiatal felnőtt ennek során függetlenné válik, visszatér vérszerinti családjához, vagy más gondozási helyre kerül. Magában foglalja az egykori gondozója által nyújtott támogatást.

b) Sztenderd elemek

Sztenderd cím és leírás

A kívánt minőségi szint egyértelmű megfogalmazása. A sztenderd szerkezetet ad és irányt mutat a családon kívüli gondozási munkához.

Idézetek

Válogatott részletek a történetmesélők narratíváiból; a kódok a projekt-adatbázisban elfoglalt helyükre utalnak.

Felelősségi körök

A sztenderd alkalmazásában érintettek feladatainak, kötelességeinek és kompetenciájának meghatározása

Irányvonalak

A sztenderd alkalmazásával kapcsolatos követelmények.

Figyelmeztető jelek

Ezek felbukkanása jelzi azt, hogy a sztenderd nem került alkalmazásra.

A sztenderdek összefoglalása

1. terület: Döntéshozatal és felvételi folyamat

1. sztenderd: A gyermek és vérszerinti családja támogatást kap a döntéshozatali folyamat során

A gyerekeknek és vérszerinti családjának joga van beavatkozáshoz, amennyiben változtatni szeretnének élethelyzetükön, illetve amennyiben a helyzet ezt megkívánja. A gyermek biztonsága és mindenek felett álló érdeke a legfontosabb. A gyermeket és vérszerinti családját minden esetben meg kell hallgatni, álláspontjukat tiszteletben kell tartani.

2. sztenderd: A gyermek számára lehetővé teszik a döntéshozatalban való részvételt

Valamennyi érintett fél meghallgatja és tiszteletben tartja a gyermek véleményét. A gyermek megfelelő tájékoztatást kap a helyzetéről, elmondhatja a véleményét, és értelmi szintjének megfelelően részt vesz a folyamatban.

3. sztenderd: Szakmai döntéshozatal biztosítja a gyermek számára a legjobb gondozási formát

A döntéshozatal két kérdést foglal magában: Milyen megoldás szolgálná legjobban a gyermek mindenek felett álló érdekeit? Szükség van-e a gyerekek családból való kiemelésére, milyen elhelyezés lenne a legjobb a gyerekeknek?

A gyermek fejlesztésében valamennyi közvetlenül érintett fél felhasználja szakértelmét, megosztják egymással a fontos információkat. Különleges gondozást igénylő gyermek felvétele esetén a gyermek különleges szükségleteit is tekintetbe veszik.

4. sztenderd: A testvérek együtt maradnak

A családon kívüli gondozás során a testvérek együtt maradnak. Szétválasztásukra kizárólag akkor kerül sor, ha az jobban szolgálja érdeküket. A testvérek közötti kapcsolat fenntartásának lehetőségét ilyen esetben is biztosítani kell, amennyiben az nincs negatív hatással rájuk.

5. sztenderd: Az átkerülés megfelelő előkészítéssel és odafigyeléssel történik

Miután megállapították a gondozási formát, az otthont nyújtó intézmény alaposan előkészíti a gyermek felvételét, érkezését. A gyerek részesüljön fokozatos fogadtatásban, amely a lehető legkisebb mértékben zavarja meg életét. Az átkerülés módja a gyermek mindenek felett álló érdekeit szolgálja, és legyen elfogadható az érintett felek számára.

6. sztenderd: A családon kívüli gondozás egyéni gondozási terven alapszik

A döntéshozatal során megalkotott egyéni gondozási tervet a gondozási folyamat során továbbfejlesztik és megvalósítják. A terv a gyermek teljes fejlesztését hivatott irányítani.

A gondozási terv rögzíti a gyermek fejlesztési állapotát, célokat jelöl ki, felméri és egyértelműen meghatározza a gyermek általános fejlesztéséhez szükséges erőforrásokat. A gondozás során hozott fontos döntések mindig e terv alapján születnek.

2. terület: A gondozás folyamata

7. sztenderd: A gyermek elhelyezése összhangban van szükségleteivel, élethelyzetével és eredeti társadalmi környezetével

A gyermek teljes körű ellátást, támogatást, védelmet és szeretetet nyújtó környezetben nő fel. A szerető családi környezet nyújtásával biztosíthatók e környezeti feltételek.

Új gondozási helyén a gyermek tartós kapcsolatot építhet ki gondozójával, miközben kapcsolatban maradhat saját társadalmi környezetével.

8. sztenderd: A gyermek kapcsolatban marad vérszerinti családjával

Amennyiben az a gyermek mindenképp felett álló érdekeit szolgálja, a vérszerinti családjával való kapcsolatot bátorítják, fenntartják és támogatják.

9. sztenderd: A gondozást megfelelő munkakörülmények között dolgozó, jól képzett gondozók biztosítják

A gyermek gondozásáért felelős gondozók alapos kiválasztás és képzés után kezdik el munkájukat. A gyermek fejlődése érdekében a gondozók folyamatos továbbképzést és szakmai támogatást kapnak.

10. sztenderd: A gondozó és a gyermek közötti kapcsolat megértésen és tiszteleten alapszik

A gyermek a gondozója egyedi figyelmét élvezi. A gondozó tudatosan törekszik arra, hogy bizalomteli légkört teremtsen és megértse a gyermeket. A gondozó minden esetben nyitott, őszinte, tiszteletteljes módon kommunikál a gyermekkel.

11. sztenderd: A gyermek aktívan részt vehet az életét érintő döntések meghozatalában

A gyermek saját életének “szakértője”, akit megfelelően tájékoztatnak, meghallgatnak, véleményét komolyan veszik. A gyermek rugalmasságából származó előnyöket elismerik. A gyermeket minden esetben arra ösztönzik, hogy mondja el érzéseit, tapasztalatait.

12. sztenderd: A gyermek gondozása megfelelő életkörülmények között történik

Az otthont nyújtó intézmény és/vagy a gondozó otthonának infrastruktúrája és az erre jellemző életszínvonal megfelel a gyermek biztonságos, kényelmes, egészséges életkörülményekkel kapcsolatos szükségleteinek. Az otthont nyújtó intézmény szabad hozzáférést nyújt oktatási lehetőségekhez, illetve a helyi közösség életéhez.

13. sztenderd: A különleges gondozást igénylő gyermekek megfelelő gondozásban részesülnek

A különleges gondozást igénylő gyermekek igényeinek kielégítése érdekében gondozóik támogatást kapnak és folyamatos, speciális továbbképzésben részesülnek.

14. sztenderd: A gyermeket/fiatal felnőttet folyamatosan készítik az önálló életre

A gyermek/fiatal felnőtt támogatást kap jövője alakításához, hogy a társadalom önálló, önellátó, értékes tagjává válhasson. Iskolába járhat, értékeket sajátíthat el, az életben való boldoguláshoz szükséges készségeket szerezhethet.

A gyermeket/fiatal felnőttet támogatják önértékelése fejlesztésében, hogy erősnek érezze magát, és megbirkózhasson a nehézségekkel.

3. terület: A gondozásból való kikerülés folyamata

15. sztenderd: A gondozásból való kikerülés alapos tervezéssel és odafigyeléssel történik

A gondozásból történő kikerülés a családon kívüli gondozás döntő fázisa, mely alapos tervezéssel és odafigyeléssel történik. A folyamat alapvetően a gyermek/fiatal felnőtt egyéni gondozási tervén alapszik.

A gyermek/fiatal felnőtt saját gondozásának “szakértője”, visszajelzése rendkívül lényeges a gondozási rendszer és a gondozási model minőségének továbbfejlesztése szempontjából.

16. sztenderd: A gondozásból való kikerülés kommunikálása jól átgondolt módon történik

Az érintett felek szerepüknek megfelelően tájékoztatást kapnak valamennyi lényeges információról. A gyerekek/fiatal felnőttek, illetve vérszerinti családjának joga van ahhoz, hogy a folyamat biztonságos módon, megfelelő titoktartás mellett történjen.

A gyermeket/fiatal felnőttet, illetve vérszerinti családját számukra érthető formában tájékoztatják a folyamatról.

17. sztenderd: A gyermeknek/fiatal felnőttnek joga van aktívan részt venni a folyamatban

A gondozásból való kikerülés folyamata az egyéni gondozási terven alapszik. A gyermek/fiatal felnőtt elmondhatja véleményét jelenlegi helyzetéről, preferenciáit jövőbeli életéről; részt vesz a folyamat tervezésében és megvalósításában.

18. sztenderd: Az utánkövetés, a folyamatos támogatás, a kapcsolattartás biztosítva van

A gyermeknek/fiatal felnőttnek lehetősége van segítséget és támogatást kapni a családon kívüli gondozásból történő kikerülést követően. Az otthont nyújtó intézmény arra törekszik, hogy a kikerülést a volt gondozott ne szétszakításként élje meg.

Az otthont nyújtó intézménynek a fiatal felnőtt nagykorúvá válását követően is kapcsolattartási lehetőséget és támogatást kell kínálnia.

1. terület

Döntéshozatal és felvételi folyamat

A döntéshozatali folyamat két szakaszból áll:

Az első szakasz a gyermek igényeinek, családi helyzetének felmérése a legjobb megoldás megtalálása céljából. Amennyiben a családból való kiemelés szolgálja legjobban a gyerek mindenek felett álló érdekeit, a következő lépés a lehető legjobb gondozási forma megtalálása. A döntéshozatal ennek megállapításával, illetve az érintett felek jóváhagyó döntésével zárul.

A felvételi folyamat a gyermek jövőbeli életkörnyezetéhez történő beilleszkedéséhez szükséges valamennyi tevékenységet magában foglalja. A gyermek fejlesztésében valamennyi közvetlenül érintett fél megosztja egymással a lényegi információkat.

Különleges gondozást igénylő gyermek felvétele esetén a gyermek különleges szükségleteit is tekintetbe veszik.

Ez a terület az alábbi sztenderdeket foglalja magában:

1. sztenderd: A gyermek és vérszerinti családja támogatást kap a döntéshozatali folyamat során
2. sztenderd: A gyermek számára lehetővé teszik a döntéshozatalban való részvételt
3. sztenderd: Szakmai döntéshozatal biztosítja a gyermek számára a legjobb gondozási formát
4. sztenderd: A testvérek együtt maradnak
5. sztenderd: Az átkerülés megfelelő előkészítéssel és odafigyeléssel történik
6. sztenderd: A családon kívüli gondozás egyéni gondozási terven alapszik

1. sztemderd: A gyermek és vérszerinti családja támogatást kap a döntéshozatali folyamat során

A gyerekek és vérszerinti családjának joga van beavatkozáshoz, amennyiben változtatni szeretnének élethelyzetükön, illetve amennyiben a helyzet ezt megkívánja. A gyermek biztonsága és mindenek felett álló érdeke a legfontosabb. A gyermeket és vérszerinti családját minden esetben meg kell hallgatni, álláspontjukat tiszteletben kell tartani.

„Rettegtem attól, hogy elveszítem a gyerekeim [...]. De azonnal úgy éreztem, hogy továbbra is fontos vagyok az életükben. Nem maradtam ki semmiből. Úgy éreztem, részese maradtam a dolgoknak. [...], Mindig láthatták, hogy továbbra is fontosak nekem, és ez leginkább annak volt köszönhető, hogy jelen lehettem életük fontos eseményein.”

(Anya, Luxemburg, kód 18.04.01)

„A lány 14 éves és nem akar hazamenni. Találkoznak a gyermekvédelmi szakszolgálattal, hogy megbeszéljék a helyzetet. A lány szeretne másik családhoz kerülni .Feltérképezzük a lány háttérét, hogy átlássuk a helyzetet. Kiderül, hogy komoly kommunikációs problémák vannak a lány és az anya között. Elmagyarázom a lánynak, hogy jó lenne, ha mindannyian összeülnénk, és ott elmondaná, mi okozza számára a nehézségeket jelenlegi helyzetében.”

(Gyermekvédelmi szakszolgálat munkatársa, Norvégia, kód 22.07.01)

A) Felelősségi körök

Gyermekvédelmi szakszolgálat • Haladéktalanul kinevez egy felelőst, aki támogatást nyújt a gyermeknek és családjának a döntéshozatal, illetve amennyiben lehetséges, a teljes gondozási folyamat során.

B) Irányvonalak

1. A gyermekért felelős személy mindig elérhető

A gyermekért felelős személy a teljes döntéshozatali folyamat során bármikor képes tisztázni a gyermek helyzetét, és támogatást nyújtani a gyermeknek és vérszerinti családjának. Amennyiben lehetséges, ez a személy nyújtson ellenőrzést és támogatást a teljes gondozási folyamat során.

2. Valamennyi érintett fél megfelelő odafigyeléssel kerül bevonásra

A felelős személy aktívan érdeklődik a gyermek helyzetének különböző aspektusai iránt, az érintett feleket tájékoztatja jogaikról. Minden olyan felet bevon a folyamatba, aki hozzájárulhat a gyermek helyzetének tisztázásához, a megoldás felleléséhez.

A felelős személy meghallgatja az érintett feleket, egyenlő tisztelettel bánik velük, és őszintén bemutatja nekik a különböző lehetőségeket.

C) Figyelmeztető jelek

- A gyermek és/vagy vérszerinti családja nem kap támogatást, hiába igényli azt a helyzet, vagy maga a gyermek/család.
- A gyermek elbeszélésének nem adnak hitelt, vagy nem foglalkoznak vele.
- Csak az egyik felet hallgatják meg.
- Az érintett feleket nem kezelik egyenlőként.
- A gyermek jogairól nem történik megfelelő tájékoztatás.

2. sztenderd: A gyermek számára lehetővé a döntéshozatalban való részvétel

Valamennyi érintett fél meghallgatja és tiszteletben tartja a gyermek véleményét. A gyermek megfelelő tájékoztatást kap a helyzetéről, elmondhatja a véleményét, és értelmi szintjének megfelelően részt vesz a folyamatban.

„Kapcsolatba léptem a Gyermekvédelemmel, akik azonnal reagáltak és közbeléptek. Azon a napon rájöttem, hogy a Gyermekvédelem valóban szem előtt tartja az érdekeimet. Még abba is volt beleszólásom, hogy hova kerüljek.”

(Lány Norvégiából, kód 22.02.03)

„A lány maga akart gondozásba kerülni. Ez végülis a második ilyen jellegű kérése után következett be. Először az anyjával élt, majd amikor az megbetegedett, az apjához költözött. Hétfévente egy helyettes nevelőszülői családnál volt, majd egy másiknál, amelyik végül a nevelőcsaládja lett.”

(Finn lány története, kód 8.02.02)

A) Felelősségi körök

Gyermekvédelmi szakszolgálat • Lehetővé teszi a gyermek számára, hogy részt vegyen a döntéshozatalban.

- Megadja a gyermek számára az összes lényegi információt, és biztosítja részvételét.

B) Irányvonalak

1. A gyermeket alaposan, gyerekbarát módon tájékoztatják.

A felelős személy tájékoztatja jelenlegi helyzetéről és jövőbeli lehetőségeiről, és megbizonyosodik arról, hogy a gyerek megértette a kapott információkat.

2. A gyermek véleményét empátikus módon tudakolják meg

A gyermekvédelmi szakszolgálat szakmailag képzett munkatársa gyerekbarát módon beszélget a gyerekekkel.

3. A gyermek véleményét tiszteletben tartják és alaposan megfontolják

A felelős személy gondosan értékeli a gyerek helyzetét, megpróbálja biztosítani, hogy a gyerek véleménye tekintetbe legyen véve.

C) Figyelmeztető jelek

- A gyermek nem kap elég információt ahhoz, hogy átlássa helyzetét, vagy nem érti meg a kapott információt.
- A gyermek véleményét figyelmen kívül hagyják.
- A gyermek nem ért egyet a döntéssel.

3. sztemderd: Szakmai döntéshozatal biztosítja a gyermek számára a legjobb gondozási formát

A döntéshozatal két kérdést foglal magában: Milyen megoldás szolgálna legjobban a gyermek mindenek felett álló érdekeit? Szükség van-e a gyerek családból való kiemelésére, milyen elhelyezés lenne a legjobb a gyerekeknek?

A gyermek fejlesztésében valamennyi közvetlenül érintett fél felhasználja szakértelmét, megosztják egymással a fontos információkat.

Különleges gondozást igénylő gyermek felvétele esetén a gyermek különleges szükségleteit is tekintetbe veszik.

„A nevelőszülői tanácsadó kifejti a lehetséges nevelőszülői családnak a gyermek igényeit, és amennyiben elvállalják, a központ értesíti a gyereket. A gyermek is részletes leírást kap leendő nevelőszüleiéről. A központ összeismerteti a gyermeket és vérszerinti családját a nevelőszülői családdal, majd valamennyi érintett fél aláír egy megállapodást.”

(Gyermekevédelmi szakszolgálat munkatársa, Szlovénia, kód 27.08.03)

A) Felelősségi körök

Gyermekevédelmi szakszolgálat • Szakmai alapokon nyugvó döntéshozatalt biztosít.

- Átlátható, az érintettek részvételén alapuló döntéshozatalt biztosít.

Szakellátást nyújtó intézmény • Tájékoztatja a gyermekevédelmi szakszolgálatot az általa nyújtott gondozási formáról.

B) Irányvonalak

1. Átlátható, az érintettek részvételén alapuló folyamat

A felelős személy biztosítja, hogy valamennyi érintett fél részt vegyen a folyamatban. Összegyűjti az információkat és a dokumentumokat. Megfelelő módon tájékoztatja az érintetteket, és biztosítja, hogy mindenki hozzájusson a lényegi információkhoz, és megértse azokat.

2. A külső szervekkel történő együttműködés biztosítva van

A felelős személy biztosítja, hogy különböző szervezetek szakemberei felmérjék a gyermek helyzetét, és ezzel kapcsolatban szaktanácsot adjanak.

3. Az érintett felek tájékoztatást kapnak az elhelyezés lehetséges következményeiről

A felelős személy alaposan értékeli az események lehetséges menetét, és biztosítja, hogy valamennyi érintett Fél tisztában legyen az elhelyezés lehetséges következményeivel.

4. Amennyiben az eredeti elhelyezés nem bizonyul megfelelőnek, elhelyezési alternatíváról gondoskodnak.

A felelős személy gondoskodik arról, hogy amennyiben nyilvánvalóvá válik, hogy az eredeti elhelyezés nem bizonyul megfelelőnek, a döntéshozatal során elhelyezési alternatíváról is gondoskodjanak.

5. A döntés tényeken alapszik

A felelős személy biztosítja, hogy alapos kutatás történjen és a megszerzett anyagok elemzésre kerüljenek. A gyermek mindenképp felett álló érdekében hozott, megfelelőnek tartott döntés ezen alapszik.

6. A gyermek a lehető legjobb helyre kerül

A gyermekvédelmi szakszolgálat figyelembe veszi a gyermek etnikai, szociális, vallási hátterét és egészségi állapotát, és mindezek alapján dönt az elhelyezés mellett. Az otthont nyújtó intézménnyel közösen biztosítja, hogy a gyermek teljes körű ellátást, támogatást, védelmet és szeretetet nyújtó környezetbe kerüljön.

A gyermek gondozója szakképzettséggel bír, megfelelő erőforrás áll rendelkezésére, illetve folyamatos továbbképzést és ellenőrzést kap annak érdekében, hogy gondozza a gyermeket (vagy testvéreket).

7. Amennyiben a gyermek másik gondozási formába kerül, a gyermekvédelmi intézmények együttműködnek egymással

Ilyen esetben a gyermek gondozója és az otthont nyújtó intézmény támogatja a folyamatot, és átadja a szükséges információkat a gyermek új gondozójának.

C) Figyelmeztető jelek

- A döntés nem szolgálja a gyermek mindenképp felett álló érdekét.
- Az elhelyezés nem veszi figyelembe a gyermek szükségleteit, élethelyzetét és/vagy eredeti társadalmi környezetét.

- Nincs elhelyezési alternatíva rögzítve arra az esetre, amennyiben az eredeti elhelyezés nem bizonyul megfelelőnek.

- A döntés nem tényeken alapszik.
- A folyamat nincs dokumentálva.
- A folyamat nélkülözi az átláthatóságot.
- A gyermek, a vérszerinti család és más érintett felek nincsenek bevonva a folyamatba, vagy nem értik azt.
- A döntés hirtelen, váratlanul éri a gyermeket és vérszerinti családját.
- Nincs együttműködés külső szakemberekkel.

4. sztemderd: A testvérek együtt maradnak

A családon kívüli gondozás során a testvérek együtt maradnak. Szétválasztásukra kizárólag akkor kerül sor, ha az jobban szolgálja érdeküket. A testvérek közötti kapcsolat fenntartásának lehetőségét ilyen esetben is biztosítani kell, amennyiben nincs negatív hatással rájuk.

„A fiú az SOS-Gyermekfalu gondozásába került két fiú- és két lánytestvérével. A testvérek egy házba kerültek, ahol SOS-anyjukkal és két SOS-testvérükkel éltek együtt. A fiú békében nőhetett fel a gyermekfaluban, édesapjával is kapcsolatban maradt, aki rendszeresen látogatta őket.”

(Olasz fiú története, kód 15.01.01)

A) Felelősségi körök

Gyermekvédelmi szakszolgálat • Magára vállalja a testvérek közös elhelyezéséhez szükséges valamennyi tevékenységet.

- Kiválaszt egy olyan szakellátást nyújtó intézményt, amely tudja fogadni a testvéreket.
- Amennyiben külön elhelyezésre kerülnek, megszervezi kapcsolattartásukat.

Szakellátást nyújtó intézmény • Szerkezete révén képes fogadni testvéreket.

Gondozó • Elősegíti a szétválasztott testvérek közötti rendszeres kapcsolattartást.

B) Irányvonalak

1. A testvérek együtt maradnak.

A gyermekvédelmi szakszolgálat biztosítja a testvérek közös elhelyezését. Amennyiben lehetséges, tekintetbe veszik a testvérek kéréseit. A gyermekvédelmi szakszolgálat támogatást és gyakorlati iránymutatást ad a testvéreket felvevő intézménynek.

Az otthont nyújtó intézmény biztosítja, hogy szerkezete révén képes legyen testvéreket fogadni.

2. A testvérek külön elhelyezése esetén a kapcsolattartásuk biztosított.

A gyermekvédelmi szakszolgálat és a gyermekvédelmi intézmény biztosítja a szükséges erőforrásokat (pld. pénzügyi segítség) a szétkerült testvérek kapcsolatának fenntartásához. A gyerekek gondozóit is tájékoztatják a máshol elhelyezett testvérekről.

C) Figyelmeztető jelek

- A testvéreket szétválasztják egymástól.
- Szétválasztásuk nem igazolható, és nem szolgálja a gyerekek mindenképp álló érdekét.
- Az otthont nyújtó intézmény nem képes testvéreket fogadni
- A szétválasztott testvérek között nincs, vagy minimális a kapcsolat.
- A gondozó nem tud semmit a gyermek testvéreiről.

5. sztenderd: Az átkerülés megfelelő előkészítéssel és odafigyeléssel történik

Miután megállapították a gondozási formát, az otthont nyújtó intézmény alaposan előkészíti a gyermek felvételét, érkezését. A gyerek részesüljön fokozatos fogadtatásban, amely a lehető legkisebb mértékben zavarja meg életét. Az átkerülés módja a gyermek mindennek felett álló érdekeit szolgálja, és legyen elfogadható az érintett felek számára.

„A leendő nevelőszülő elkezdett rendszeresen találkozni a gyerekekkel, de nem sietették az átmeneti folyamatot. [...] Először egy-két órára találkoztak, majd egyre többet. Felidézte amint a férje [...] érte ment a gyerekekért az intézetbe, és iskolába vitte őket. Iskola után a leendő nevelőszülővel együtt csinálták meg a házi feladatot, majd hazavitte őket az otthonba. [...] Közben a gyerekek megismerhették a teljes családot. Az egész folyamat hat hónapig tartott, és csak akkor költöztek oda a nevelőszülőkhöz, amikor már mindenki készen állt erre.”

(Gondozó, Málta, kód 19.06.01)

A) Felelősségi körök

Gyermekvédelmi szakszolgálat • Együttműködve a szakellátást nyújtó intézménnyel és a gondozóval, biztosítja a felvétel megfelelő előkészítését és megvalósítását.

Szakellátást nyújtó intézmény • Biztosítja, hogy a gondozónak rendelkezésére álljanak a szükséges erőforrások, és megfelelő támogatást kapjon a gyermek gondozásához.

Gondozó • Megfelelően fogadja a gyereket és biztosítja a felvételi folyamat szakmai jellegét.

B) Irányvonalak

1. A felvételi folyamat előkészítése és véghezvitele szakszerű módon, valamennyi érintett fél bevonásával, a szükséges időkeretek és erőforrások biztosításával történik.

A gyermekvédelmi szakszolgálat részéről felelős személy biztosítja, hogy a megállapodások valamennyi érintett fél meghallgatását követően szülessenek, legyenek reálisak, nyíltak és bírjanak minden érintett félre kiterjedő kötelező érvénnyel.

Az otthont nyújtó intézmény és a gondozó alkalmasságát megvizsgálják. A vizsgálat különösen arra koncentrál, rendelkezik-e a gondozó megfelelő képesítéssel, részesül-e folyamatosan továbbképzésben és rendelkezésére állnak-e a megfelelő erőforrások.

2. A vérszerinti család teljes mértékben részt vesz a felvételi folyamatban

A gyermekvédelmi szakszolgálat és az otthont nyújtó intézmény biztosítja, hogy a gyermek és vérszerinti családja bevonásra kerüljön, véleményüket kikérjék és támogatást nyújtsanak nekik a folyamat során.

3. A gyermek megismerkedik jövőbeli otthonával

A felelős személy biztosítja, hogy a gyermek megismerkedhessen jövőbeli otthonával és gondozójával.

4. Az elhelyezés a lehető legkisebb érzelmi zavart okozza

A felelős személy biztosítja, hogy az elhelyezés a lehető legkisebb érzelmi zavart okozza a gyermek és vérszerinti családja életében.

C) Figyelmeztető jelek

- A felvételi folyamat előkészítése és/vagy véghezvitele nem szakszerű módon történik.
- A gondozót nem készítik fel a gyermek fogadására, gondozására.
- A gondozónak nem állnak rendelkezésére a szükséges erőforrások.
- A gondozó nem működik együtt a gyermekvédelmi szakszolgálattal.
- A gyermek és vérszerinti családja egyáltalán nem, vagy csupán minimális információval rendelkezik a gyermek új otthonáról.
- A megállapodások nem reálisak, nem nyíltak, vagy nem rendelkeznek kötelező érvénnyel.
- Az érintett feleket nem vonják be a folyamatba.
- A felvételt megelőzően nem kerül kapcsolatba egymással a gyermek és jövőbeli gondozója.
- A gyermek fogadtatása nem megfelelő.
- A gyermek úgy érzi, hogy az intézménybe kerülése feldúlja családja életét és/vagy társadalmi környezetét.

6. sztemderd: A családon kívüli gondozás egyéni gondozási terven alapszik

A döntéshozatal során megalkotott egyéni gondozási tervet a gondozási folyamat során továbbfejlesztik és megvalósítják. A terv a gyermek teljes fejlesztését hivatott irányítani. A gondozási terv rögzíti a gyermek fejlesztési állapotát, célokat jelöl ki, felméri és egyértelműen meghatározza a gyermek általános fejlesztéséhez szükséges erőforrásokat. A gondozás során hozott fontos döntések mindig e terv alapján születnek.

„Az intézmény munkatársai [...] és egy szociális munkás [...] megbeszéléseket szerveztek a stábbal, a gyerekekkel és a bátyjával, hogy jobban átlássák a helyzetet. Megállapították a fiú szükségleteit, majd a lehetséges erőforrásokat, illetve a szakmai beavatkozás korlátait figyelembe véve akciótervet készítettek.”

(Bulgáriai fiú története, kód 3.01.03)

A) Felelősségi körök

Gyermekvédelmi szakszolgálat • Felelős a gyermek fejlődési lehetőségeinek multidiszciplináris felméréséért, és az általános fejlődését irányító egyéni gondozási terv megalkotásáért

Szakellátást nyújtó intézmény • Biztosítja, hogy a családon kívüli gondozás folyamata egyéni gondozási terven alapuljon.

- Biztosítja, hogy a gondozás a gondozási terv alapján történjen.
- Segíti a gondozót a gondozási terv kidolgozásában.

Gondozó • Felelős az egyéni gondozási terv megvalósításért és továbbfejlesztéséért.

B) Irányvonalak

1. Egyéni gondozási terv jön létre

A gyermekvédelmi szakszolgálat különböző szaktudományt képviselő szakértőkből álló csapattal konzultálva az erőforrás-háttér, illetve a gyermek fejlődési lehetőségeinek felmérésével egyéni gondozási tervet alkot.

2. A gyermeket bevonják az egyéni gondozási terv kidolgozásába

A gyermek részvétele egyéni gondozási terve kidolgozásában és továbbfejlesztésében biztosított.
Bevonásának mértéke értelmi szintjének függvénye.

3. Az egyéni gondozási tervet rendszeresen felülvizsgálják

A gondozási terv megvalósításáért és továbbfejlesztéséért a gyermek gondozója felelős.
Az érintett felekkel végzett megbeszélés alapján a gondozási tervet rendszeresen frissítik.

C) Figyelmeztető jelek

- A gyermek állapot-felmérése nincs dokumentálva, nem készül egyéni gondozási terv.
- A gondozási terv nincs összhangban a gyermek szükségleteivel.
- Az egyéni gondozási terv kidolgozásában nem vett részt az összes érintett fél.
- Az egyéni gondozás terv nem élvezzi az érintett felek támogatását.
- A tervet nem frissítik rendszeresen.

2. terület

A gondozás folyamata

A gondozás folyamata a felvételi folyamat és a gondozásból való kikerülés folyamata közötti időszak.

A családon kívüli gondozásban élő gyermekek és fiatal felnőttek segítséget kapnak saját jövőjük formálásához, ahhoz, hogy a társadalom önálló, önellátó, aktív tagjaivá váljanak. Mindehhez olyan támogatást, védelmet és szeretetet nyújtó környezetben kell felnőniük, amely lehetővé teszi számukra képességeik kibontakoztatását.

Ez a terület az alábbi sztenderdeket foglalja magában:

- 7. sztenderd: A gyermek elhelyezése összhangban van szükségleteivel, élethelyzetével és eredeti társadalmi környezetével
- 8. sztenderd: A gyermek kapcsolatban marad vérszerinti családjával
- 9. sztenderd: A gondozást megfelelő munkakörülmények között dolgozó, jól képzett gondozók biztosítják
- 10. sztenderd: A gondozó és a gyermek közötti kapcsolat megértésen és tiszteleten alapszik
- 11. sztenderd: A gyermek aktívan részt vehet az életét érintő döntések meghozatalában
- 12. sztenderd: A gyermek gondozása megfelelő életkörülmények között történik
- 13. sztenderd: A különleges gondozást igénylő gyermekek megfelelő gondozásban részesülnek
- 14. sztenderd: A gyermeket/fiatalt folyamatosan készítik az önálló életre

7. sztenderd: A gyermek elhelyezése összhangban van szükségleteivel élethelyzetével és eredeti társadalmi környezetével

A gyermek teljes körű ellátást, támogatást, védelmet és szeretetet nyújtó környezetben nő fel. A szerető családi környezet révén biztosíthatók e környezeti feltételek. Új gondozási helyén a gyermek tartós kapcsolatot építhet ki gondozójával, miközben kapcsolatban maradhat saját társadalmi környezetével.

„Nevelőszüleim mindig azt nézték, mi számomra a jó és a hasznos. Fontos volt nekem, hogy olyannak fogadtak el, amilyen vagyok, tiszteletben tartják véleményemet, hitemet, magánéletemet, használhatom az anyanyelvemet.”

(Lány, Szlovénia, kód 27.02.01)

A) Felelősségi körök

Gyermekvédelmi szakszolgálat • A gyermek szükségleteivel, élethelyzetével és eredeti társadalmi környezetével összhangban azért dolgozik, hogy a legjobb elhelyezést találja meg a gyermeknek.

Szakellátást nyújtó intézmény • Gondozási modelleket nyújt, amelyek kielégítik a gyermek szükségleteit és megfelelnek a gyermekvédelmi szakszolgálat által támasztott kritériumoknak.
• A gyermekvédelmi szakszolgálattal együttműködve felméri, hogy a felkínált gondozási hely megfelel-e a gyermek szükségleteinek, élethelyzetének, eredeti társadalmi környezetének.

Gondozó • Biztosítja, hogy a gyermek új otthona megfeleljen a gyermek igényeinek, élethelyzetének, eredeti társadalmi környezetének.
• A folyamat során együttműködik a gyermekkel és vérszerinti családjával.

B) Irányvonalak

1. A gyermeket és családját tájékoztatják a családi jellegű gondozási lehetőségekről. Amennyiben lehetőség van arra, hogy a gyermek megfelelő családi jellegű gondozási helyre kerüljön, a gyermek és vérszerinti családja tájékoztatást kap erről.

A gyermekvédelmi szakszolgálat arra ösztönzi a szakellátást nyújtó intézményeket, hogy családi jellegű gondozást nyújtsanak, illetve közelítsék a gondozási formát a családi jellegű gondozáshoz.

2. A gyermek a lehető legjobb elhelyezést kapja.

A gyermekvédelmi szakszolgálat és a szakellátást nyújtó intézmény biztosítja, hogy a gyermek teljes körű ellátást, támogatást, védelmet és szeretetet nyújtó környezetbe kerüljön.

3. Az elhelyezés megfelel a gyermek igényeinek, élethelyzetének, eredeti társadalmi környezetének. Az otthont nyújtó intézmény tudatosan próbál olyan gondozást nyújtani, amely megfelel a gyermek igényeinek, élethelyzetének, eredeti társadalmi környezetének

A gyermek közössége és a gondozási hely közötti fizikai távolságot is figyelembe veszik.

4. Az új elhelyezés segíti a gyermeket abban, hogy kötődést alakítson ki.

A gondozó megfelelő személyes teret hagy a gyermeknek és olyan környezetet teremt, amelyben a gyermek képes érzelmi kötődéseket kialakítani.

5. A gondozás minőségét rendszeresen vizsgálják.

A gyermekvédelmi szakszolgálat és a szakellátást nyújtó intézmény rendszeresen értékeli a gondozás minőségét.

C) Figyelmeztető jelek

- A gyermeknek nem adatik meg a lehetőség, hogy családi jellegű gondozásba kerüljön.
- A gyermek és a vérszerinti családja és/vagy eredeti társadalmi környezete között megszakad a kapcsolat.
- A gyermek és a vérszerinti családja és/vagy eredeti társadalmi környezete közötti távolság akadályozza a köztük lévő kapcsolat fenntartását.
- A gyermek nem használhatja anyanyelvét, nem gyakorolhatja vallását, kultúráját.
- A megállapodások nem reálisak, nem nyíltak, vagy nem rendelkeznek kötelező érvénnyel.
- A gyermek nem érzi úgy, hogy teljes körű ellátást, támogatást, védelmet és szeretetet nyújtó környezetben él.
- A gyermek nem érzi úgy, hogy számíthat és megbízhat gondozójában.
- A gyermek magánszféráját nem tartják tiszteletben.
- A gondozó személye gyakran változik.
- A gondozó nem mutat megértést a gyermek helyzetével szemben.

8. sztenderd: A gyermek kapcsolatban marad vérszerinti családjával

Amennyiben az a gyermek mindenek felett érdekeit szolgálja, a vérszerinti családjával való kapcsolatot bátorítják, fenntartják és támogatják.

„A szociális munkás támogatta a kapcsolatot. [...] Sőt, a nevelőanya nem csak gondozta a gyereket és elvitte a vérszerinti anyjához, a találkozások során kihasználta a lehetőséget és különböző dolgokra tanította az anyát. A kettejük közötti jó kapcsolat döntő fontosságú volt a gyermek számára. Az anyja és a nevelőanya közötti jó viszony nagyon sokat jelentett számára.”

(Szociális munkás, Málta, kód 19.08.04)

„... támogatni kell a gyerek és a vérszerinti családja közötti kapcsolatot és [...] a gyerek döntésére kell bízni, hogy milyen jellegű kapcsolatot szeretne a szüleivel.”

(Szociális munkás, Észtország, kód 7.08.01)

A) Felelősségi körök

Gyermekevédelmi szakszolgálat • Biztosítja a gyermek és vérszerinti családja közötti kapcsolat fenntartását.

Szakellátást nyújtó intézmény • Biztosítja és bátorítja a kapcsolatot.
• Támogatást nyújt a gondozónak.

Gondozó • Támogatja a gyermek és vérszerinti családja közötti kapcsolatot.
• Együttműködik a vérszerinti családdal.

B) Irányvonalak

1. A gyermekevédelmi szakszolgálat támogatja a gyermek és a vérszerinti családja közötti kapcsolattartást. A gyermekevédelmi szakszolgálat ösztönzi, támogatja és ellenőrzi a gyermek, a gondozó és a vérszerinti család közötti kapcsolatot, valamint ösztönzi a három fél közötti együttműködést.

A gyermekevédelmi szakszolgálat tanácsadóként segíti az érintett feleket.

2. Az otthont nyújtó intézmény és a gondozó támogatja a gyermek és családja közötti kapcsolatot.
Az otthont nyújtó intézmény megfelelő képzéssel és támogatással segíti a gondozót a vérszerinti családdal történő sikeres együttműködésben.

A gondozó segít a gyermeknek abban, hogy megismerje saját élettörténetét, és arra ösztönzi, tartsa fenn kapcsolatát vérszerinti családjával, társadalmi, vallási, kulturális gyökereivel.

A gondozó rendszeresen tájékoztatja a vérszerinti családot a gyermek fejlődéséről.

3. A vérszerinti család jelen van a gyermek életében
Az otthont nyújtó intézmény és a vérszerinti család a törvényi előírásoknak megfelelően, egyértelmű módon meghatározzák a gyermek fejlesztésével kapcsolatos szerepeket, jogokat és felelősségi köröket.

Az otthont nyújtó intézmény segít a vérszerinti családnak abban, hogy megértsék a gyermek helyzetét, bátorítja a családot, hogy segítsék a gyermeket.

4. A kapcsolat gyakoriságát és minőségét rendszeresen értékelik
A gyermek és vérszerinti családja közötti kapcsolat gyakoriságát és minőségét rendszeresen értékelni kell.
A kapcsolatot az egyéni gondozási terv és/vagy más, ezzel kapcsolatos megállapodások szabályozzák.

C) Figyelmeztető jelek

- Bár a gyermek mindenképp felett álló érdekét szolgálná, nincs kapcsolat a gyerek és vérszerinti családja között.
- Bár nem szolgálja a gyermek mindenképp felett álló érdekét, a gyerek kapcsolatban marad vérszerinti családjával.
- A vérszerinti család viselkedése nem a gyermek mindenképp felett álló érdekét szolgálja.
- A gyermek és vérszerinti családja közötti kapcsolatot nem támogatják.
- A kapcsolat ellenzésének okai nem megalapozottak.

9. sztemderd: A gondozást megfelelő munkakörülmenyek között dolgozó, jól képzett gondozók biztosítják

A gyermek gondozásáért felelős gondozók alapos kiválasztás és képzés után kezdik el munkájukat. A gyermek fejlődése érdekében a gondozók folyamatos továbbképzést és szakmai támogatást kapnak.

„A nevelőszülői képzés remek volt. Korábban is gondoztunk már gyerekeket a férjemmel, de akkor jöttünk rá, milyen keveset tudtunk. [...] Ma már meggyőződése, hogy nevelőszülői képzés elvégzése nélkül senkinek nem lenne szabad gyereket kapnia.”

(Gondozó, Irország, kód 13.06.01)

A) Felelősségi körök

Gyermekevédelmi szakszolgálat • Meghatározza a gondozó képzettségi profilját.

- Biztosítja, hogy a gondozók eleget tegyenek a profil követelményeinek.

Szakellátást nyújtó intézmény • Biztosítja, hogy a gondozók eleget tegyenek a gyermekevédelmi szakszolgálat által meghatározott profil követelményeinek.

- Folyamatos továbbképzést és támogatást biztosít.

Gondozó

- Részt vesz a szakmai továbbképzéseken.

B) Irányvonalak

1. A gondozók kiválasztása és képzése elismert, elfogadott képzettségi profil alapján történik. A gyermekevédelmi szakszolgálat biztosítja, hogy a gyermek olyan intézmény gondozásába kerüljön, amely a képzettségi profil követelményeinek megfelelően szakmai képzést és támogatást nyújt gondozóinak.

A gondozó képzettségi profilja szerint a gondozó munkája a gyermek jogairól szóló ENSZ egyezményen, a gyermekevédelmi előírásokon és a gyermekegondozáshoz szükséges pedagógiai szaktudáson alapszik. A gondozó képes a gyermek/ fiatal felnőtt “nyelvén beszélni”. Empatikus, megértő és türelmes; figyelmesen meghallgatja a gyereket/ fiatal felnőttet, és közeli kapcsolatot teremt vele.

A szakellátást nyújtó intézmény biztosítja a gondozó alapos felmérését, kiválasztását, képzését, szakmai támogatását és ellenőrzését.

2. A gondozó szakmai képzésben és támogatásban részesül

A gondozó igényeinek megfelelően szakmai képzést és támogatást kap. A szakellátást nyújtó intézmény lehetőséget nyújt a gondozónak arra, hogy megossza tapasztalatait kollégáival, szakmai megbeszéléseken és konferenciákon vegyen részt, képzésben részesüljön, egyéni tanácsadáshoz és szakmai felügyelethez jusson.

3. A gondozó megfelelő munkakörülmények között végzi munkáját

Lakóhelye megfelelő infrastruktúrájú; munkája megfelelő teljesítéséhez szükséges anyagi és human erőforrásokra támaszkodhat.

4. Támogatják a kommunikációs hálózatok kialakítását.

A gyermekvédelmi szakszolgálat és/vagy a szakellátást nyújtó intézmény támogatja a gondozók közötti formális vagy informális kommunikációs hálózatok kialakítását, melyek révén megoszthatják egymással tapasztalataikat.

C) Figyelmeztető jelek

- A gondozók képzettségi profilja kapcsán nincsenek minimum követelmények meghatározva.
- A gondozók kiválasztása nem megfelelő alapossággal történik.
- A gondozó nem részesül szakmai képzésben és/vagy támogatásban.
- A gondozó nem hajlandó igénybe venni a szakmai képzést és/vagy támogatást.
- Nem támogatják a képzéseket, nincs szakmai támogatás.

10. sztenderd: A gondozó és a gyermek közötti kapcsolat megértésen és tiszteleten alapszik

A gyermek a gondozója egyedi figyelmét élvezi. A gondozó tudatosan törekszik arra, hogy bizalomteli légkört teremtsen és megértse a gyermeket. A gondozó minden esetben nyitott, őszinte, tiszteletteljes módon kommunikál a gyermekkel.

“A nevelőszülők természetes módon nevelték. Türeldmesek voltak és sosem adták fel. Nyitottak voltak és pozitívan beszéltek a dolgokról. Még a kényes kérdések sem számítottak tabutémának. Kimutatták szeretetüket, gyakran megölelték a fiút.”

(Svéd fiú története, kód 29.01.01)

“Rendkívül hálás vagyok nevelőszüleimnek. 14 éves koromban fogadtak be a családba. Megtanították a család lényegét: szeretet, hűség és egymással szembeni tisztelet. Megtanítottak főzni. Megtanítottak arra, hogy bátran kifejezzem érzéseimet és elmondjam, hogy ha valami bánt. Egyszerűen csak szerettek, és ezt tőlük tanultam. Korábban nem voltam hozzászokva a gyengédséghez, és ezért eleinte kellemetlen, szokatlan volt. Nagyon félénk voltam. Már annak is örültem, hogy a nevelőanyám nem vert meg sosem, ez már önmagában is sokat jelentett nekem. Gyerekkorom szörnyűségei fekete felhőként követtek sokáig.”

(Lány, Lettország, kód 16.02.01)

A) Felelősségi körök

Gyermekevédelmi szakszolgálat • Minden információt megad a szakellátást nyújtó intézménynek és a gondozónak a gyermek előtörténetéről.

- Biztosítja a vérszerinti család és a gondozó közötti együttműködést.

Szakellátást nyújtó intézmény • Támogatást nyújt a gondozónak ahhoz, hogy stabil kapcsolatot építsen ki és tartson fent a gyerekekkel.

- Biztosítja, hogy a gondozó társas készségei megfelelőek legyenek ahhoz, hogy jó kapcsolatot teremthessen a gyermekkel.

Gondozó • Bizalomteli légkört teremt a gyermek számára.

B) Irányvonalak

1. A gondozó tájékoztatásban részesül, képzést és támogatást kap

A gyermekvédelmi szakszolgálat tájékoztatja az otthont nyújtó intézményt és a gondozót a gyermek előtörténetéről, ezáltal segíti őket a megfelelő nevelési megközelítés megtalálásában.

A szakellátást nyújtó intézmény képzéssel és támogatással segíti a gondozót abban, hogy stabil kapcsolatot építsen ki és tartson fent a gyermekkel.

2. A gondozó megteremti a lehetőségét egy stabil kapcsolatnak

A gondozó tiszteleten és megértésen alapuló támogatói keretet teremt, amelyben közeli, őszinte, bizalmas, kapcsolat fejlődhet ki közte és a gyerek között.

3. A gondozó minden gyereket másként kezel

A gondozó mindig figyelembe veszi a gyermek előtörténetét, egyéni szükségleteit, képességeit és értelmi szintjét.

C) Figyelmeztető jelek

- A gondozó és a gyermek viszonyában nincs elég tisztelet vagy megértés.
- A gyermekről információk szivárognak ki.
- A gyermek nem tud közel kerülni a gondozójához.
- A gyerek gyakran kap új gondozót.

11. sztemderd: A gyermek aktívan részt vehet az életét érintő döntések meghozatalában

A gyermek saját életének “szakértője”, akit megfelelően tájékoztatnak, meghallgatnak, véleményét komolyan veszik. A gyermek rugalmasságából származó előnyöket elismerik. A gyermeket minden esetben arra ösztönzik, hogy mondja el érzéseit, tapasztalatait.

“A gondozóktól kapott támogatás nagyon fontos volt[...] nagyon jó, amikor a gondozód azt mondja, hogy te is számítasz, te is “lehetsz valaki az életben” [...] Azt hiszem,a nevelők tartottak engem a legtöbbre, ők támogattak a legjobban [...] mellettem álltak mindig (a szociális munkás szakra való jelentkezésemkor). Sosem akadályoztak.”

(Lány, Spanyolország, kód 28.02.01)

A) Felelősségi körök

Gyermekevédelmi szakszolgálat • Ellenőrzi a gyermek bevonását az életét közvetlenül érintő döntések meghozatalába.

Szakellátást nyújtó intézmény •Biztosítja, hogy a gyermek döntéshozatalban történő részvétele a gondozás szerves része legyen.

Gondozó

- Lehetővé teszi a gyermek számára, hogy döntést hozzon az életét közvetlenül érintő kérdésekben
- Aktívan támogatja a gyermek részvételét.

B) Irányvonalak

1. Az otthont nyújtó intézmény támogatja a gyermek bevonását.

Az otthont nyújtó intézmény

- erőforrásokat nyújt a gyerek bevonásának elfogadtatásához;
- különböző eszközöket fejleszt ki és alkalmaz, amelyek biztosítják a gyermek aktív részvételét;
- a munkatársak bevonásával résztvevői hozzáállást propagál;
- biztosítja, hogy a gyermek gondozásában érintett felek szakmai képzést kapjanak a gyermek bevonásának elérése kapcsán.

2. A gondozó támogatja a gyermek aktív részvételét

A gondozó

- tájékoztatja a gyermeket jogairól és az életét érintő fontos kérdésekről
- meghallgatja a gyermeket, bíztatja, és segíti a döntéshozatalban.

3. A gondozó hisz a gyermek képességeiben, támogatja azok teljes kibontakoztatását

A gondozó

- felismeri a gyermek képességeit, és arra ösztönzi a gyermeket, használja és fejlessze azokat;
- tiszteletben tartja a gyermek személyiségét, figyelembe veszi véleményét, támogatja függetlenedési törekvéseit, vágyait;
- odafigyel a gyerek igényeire, ezzel is jelezve a gyermek személyének fontosságát.

C) Figyelmeztető jelek

- A részvételt biztosító eszközök nem kerülnek kidolgozásra és/vagy alkalmazásra.
- A gyermek nem vesz részt a döntések meghozatalában.
- A gyermek úgy érzi, képességeit, tehetségét nem veszik észre, nem foglalkoznak annak fejlesztésével.
- A gyermek úgy érzi, nem hallgatják meg és/vagy nem értik meg.
- A gyermek úgy érzi, nem tud eleget az őt érintő kérdésekről, jogairól.

12. sztenderd: A gyermek gondozása megfelelő életkörülmények között történik

Az otthont nyújtó intézmény és/vagy a gondozó otthonának infrastruktúrája és az erre jellemző életszínvonal megfelel a gyermek biztonságos, kényelmes, egészséges életkörülményekkel kapcsolatos szükségleteinek. Az otthont nyújtó intézmény szabad hozzáférést nyújt oktatási lehetőségekhez, illetve a helyi közösség életéhez.

“Nem emlékszem, pontosan, melyik volt az első pillanat, amikor jól éreztem magam a nevelőszülőknél. Talán amikor először fürödtem. A tisztaság nagyon fontos nekem. Este fél nyolckor lefektettek, fürdés után törölközőbe burkolva vittek az ágyba, gyümölcsöt kaptam egy tálban, az étkezések mindig ugyanakkor voltak, minden meg volt szervezve. A kis dolgok is sokat számítanak.”

(Lány, Írország, kód 13.02.06)

“Adatlapokat [...] használok, [...] hogy felmérjem az állami gondozásban lévő gyermekek fejlődését. A lapok vezetése elősegíti a gyermekek fejlesztésének és gondozásának tervezését, az ezzel kapcsolatos döntéshozatalt és ellenőrzést. [...] Egyszer például egy intézetben nevelkedő fiúnál tejallergiát diagnosztizáltak. [...] ez az információ alapvető fontosságú volt a nevelőszülők számára.”

(Szociális munkás, Magyarország, kód 12.08.01)

A) Felelősségi körök

Gyermekvédelmi szakszolgálat • Olyan elhelyezést garantál a gyermeknek, amely megfelelő életkörülményeket kínál, és kielégíti a gyermek szükségleteit.

Szakellátást nyújtó intézmény • Kényelmes, biztonságos, egészséges, stabil környezetet biztosít a gyermeknek.

Gondozó • Kényelmes, biztonságos, egészséges, stabil otthont nyújt a gyermeknek.

B) Irányvonalak

1. A gyermek gondozása megfelelő életkörülmények között történik.

A gyermekvédelmi szakszolgálat ellenőrzi a gyermek életkörülményeivel kapcsolatos kötelező előírások betartását; beleértve a biztonságos, kényelmes, egészséges életkörülményekkel kapcsolatos szükségleteit, valamint az oktatási lehetőségekhez, illetve a helyi közösség tevékenységeihez, életéhez való szabad hozzáférést. Továbbá olyan elhelyezést biztosít a gyermek számára, amely eleget tesz ezeknek az előírásoknak.

2. Az otthont nyújtó intézmény eleget tesz a kötelező előírásoknak

Az otthont nyújtó intézmény írásos nyilatkozatban garantálja az általa nyújtott szakellátás minőségét.

A minőség biztosítását olyan elhelyezés nyújtása jelenti, amely eleget tesz a kötelező előírásoknak.

Az írásos nyilatkozat bárki számára hozzáférhető.

3. Biztosítják a gyermek kényelmét szolgáló megfelelő életkörülményeket

A gondozó a kötelező előírások betartása által biztonságos, kényelmes, egészséges életkörülményeket biztosít, valamint szabad hozzáférést nyújt oktatási lehetőségekhez és a helyi közösség életéhez.

C) Figyelmeztető jelek

- A gyermek életkörülményeit nem szabályozzák kötelező előírások.
- A gyermek gondozása során nem tesznek eleget a kötelező előírásoknak.
- Az otthont nyújtó intézmény nem rendelkezik írásos nyilatkozattal és/vagy nem teszi azt mindenki számára hozzáférhetővé.

13. sztemderd: A különleges gondozást igénylő gyermekek megfelelő gondozásban részesülnek

A különleges gondozást igénylő gyermekek igényeinek kielégítése érdekében gondozóik támogatást kapnak és folyamatos, speciális továbbképzésben részesülnek.

“Sokat segített[...] a nevelőanya szakmai tudása és tapasztalata. [...] A gyermekotthonban dolgozó pszichológus [...] tájékoztatta őket a gyermek anamnéziséről és aktuális állapotáról. [...]Minden nap időt kellett rá szánni, alapvető készségeit kellett fejleszteni, alapvető dolgokra kellett megtanítani, például, hogy hogyan kell felöltözni, alapvető fogalmakat kellett elmagyarázni neki, meg kellett tanítani az egész mondatokban való beszédre, színek és formák felismerésére. Még a játékra is meg kellett tanítani.”

(Gondozó, Csehország, kód 5.06.05)

“A logopédussal való együttműködésének köszönhetően a nevelőszülő megtanulta, hogyan tud segítséget nyújtani egy hallássérült fiú kommunikációs problémái leküzdésében.”

(Gondozó, Csehország, kód 5.06.0)

A) Felelősségi körök

Gyermekvédelmi szakszolgálat • Biztosítja a különleges gondozást igénylő gyermek megfelelő elhelyezését.

Szakellátást nyújtó intézmény • Biztosítja a különleges gondozást igénylő gyermek megfelelő gondozását.

- Biztosítja, hogy a különleges gondozást igénylő gyermek igény szerint kezelésben részesüljön.

Gondozó

- A különleges gondozást igénylő gyermek számára megfelelő gondozást nyújt.
- Biztosítja, hogy a különleges gondozást igénylő igény szerint szakszerű kezelésben részesüljön.

B) Irányvonalak

1. A különleges gondozást igénylő gyermek elhelyezését alaposan előkészítik
A gyermekvédelmi szakszolgálat az összes szükséges információt átadja a szakellátást nyújtó intézménynek és a gondozónak.

2. A különleges gondozást igénylő gyermekek megfelelő gondozásban részesülnek

A gyermek fejlődési lehetőségeivel összhangban a gondozó segíti és támogatja a gyermek fejlődését.
Biztosítja a gyermek bevonását, részvételét.

3. A különleges gondozást igénylő gyermekek gondozója speciális továbbképzésben és támogatásban részesül
A gyermekvédelmi szakszolgálat és/vagy a szakellátást nyújtó intézmény folyamatos képzést és támogatást biztosít a gondozónak.

4. A gondozó együttműködik a szakemberekkel

A különleges gondozást igénylő gyermek szükségleteinek kielégítése érdekében a gondozó segítséget kér, és együttműködik szakmai intézményekkel, szakemberekkel.

C) Figyelmeztető jelek

- A különleges gondozást igénylő gyermekek számára nincsenek megfelelő gondozási formák.
- Az elhelyezés során nem veszik figyelembe a gyermek szükségleteit.
- A különleges gondozást igénylő gyermek nem részesül megfelelő gondozásban.
- A gondozó munkája ellátásához nem kap meg minden információt, nem részesül képzésben és/vagy támogatásban.
- A gondozók és a szakemberek között nincs vagy nem megfelelő az együttműködés.
- A gyermekekkel foglalkozó szakemberek nem rendelkeznek megfelelő szakképzettséggel.

14. sztenderd: A gyermeket/fiatalt folyamatosan készítik az önálló életre

A gyermek/fiatal felnőtt támogatást kap jövője alakításához, hogy a társadalom önálló, önellátó, értékes tagjává válhasson. Iskolába járhat, értékeket sajátíthat el, az életben való boldoguláshoz szükséges készségeket szerezhethet. A gyermeket/fiatal felnőttet támogatják önértékelése fejlesztésében, hogy erősnek érezze magát, és megbirkózhasson a nehézségekkel.

“Az anya kötelessége, hogy úgy nevelje a gyermekeket, hogy az értékek fontosak legyenek számukra, legyen kellő méltóságuk, képességeik és erejük ahhoz, hogy túljussanak fájdalmaikon és élhessék tovább életüket.”

(Gondozó, Litvánia, kód 17.08.02)

“ Ki kell emelni a nevelő jelenlétét, akitől segítséget kell kérni. [...] Az a jó, ha a karbantartó is tudja tanítani a gyereket és lehet tőle különböző szerelői munkákat tanulni; jó lenne, ha megtanulhatnánk, hogyan lehet autót javítani, vagy háztartási gépeket. [...] ha sikerül munkát szerezned úgy, hogy közben az ifjúsági otthonban élsz [...] akkor nem szenvedsz hiányt semmiben. [...] akik tesznek érte valamit, többet érnek el; akik nem, azok kevesebbet.”

(Fiú, Észtország, kód 7.01.02)

A) Felelősségi körök

Gyermekvédelmi szakszolgálat	• A gondozási tervben rögzítetteknek megfelelően ellenőrzi a gyermek/ fiatal felnőtt függetlenségre történő felkészítését. • Biztosítja, hogy a gyermek/ fiatal felnőtt optimális oktatási lehetőségekhez juthasson.
Szakellátást nyújtó intézmény	• Megfelelő keretfeltételek és programok nyújtásával támogatja a gyermek függetlenedését.
Gondozó	• Segíti a gyermeket/ fiatal felnőttet függetlenné válásában.

B) Irányvonalak

1. A gondozó egyéni képzést és támogatást nyújt

A gondozó biztosítja, hogy a gondozási tervben rögzített szükségletekkel összhangban a gyermek/fiatal felnőtt önállóságra tanítsák. A gondozó elsősorban az alábbiakra koncentrálni:

- A gyermeket/fiatal felnőttet arra ösztönzik, vállalja fel a mindennapi felelőségeket. Értelmi szintjének megfelelően támogatást kap önmaga ellátásához, valamint gyakorlati kérdések, (pld. pénzkezelés, jogi kérdések, biztosítás) intézéséhez.
- A gyermeket/fiatal felnőttet segítik abban, hogy beilleszkedjen a helyi közösségbe és kapcsolatokat tartson fenn annak tagjaival;
- A gondozó tisztában van a gyerek/fiatal felnőtt érdeklődési körével és olyan tevékenységeket tervez, amelyek elősegítik tudásának és tapasztalatainak bővítését.

2. Az önálló életre történő felkészítés folyamatosan történik

Az otthont nyújtó intézmény támogatásával a gondozó felkészíti a gyermeket/fiatal felnőttet az önálló életre. A folyamat az egyéni gondozási terven alapszik.

A gondozási terv a felkészítést állandó folyamatnak tekinti; a megfelelő keretfeltételek, lehetőségek és/vagy programok felhasználásával támogatja a folyamatot.

3. A gyermek/fiatal felnőtt önfejlesztési programokat/lehetőségeket vehet igénybe

Az otthont nyújtó intézmény és a gondozó lehetőségeket és/vagy programokat teremt, amelyekben a gyermek/fiatal felnőtt felelősségvállalást tanul, értékeket és normákat sajátít el, élettapasztalatokat szerez.

A gyermek/fiatal felnőtt résztvesz az önfejlesztő programok/lehetőségek kidolgozásában, megvalósításában és értékelésében.

4. A gyermek/fiatal felnőtt számára a legmagasabb szintvonalú iskoláztatási lehetőségek állnak rendelkezésre
A gyermek/fiatal felnőtt számára rendelkezésre állnak a lehető legjobb iskolák, és arra ösztönzik, érdeklődésének és képességeinek megfelelően vegye igénybe ezeket.

A gyermeket/fiatal felnőttet buzdítják, hogy érdeklődési körének megfelelően vegyen részt iskolai és iskolán kívüli tevékenységekben.

.

C) Figyelmeztető jelek

- A gondozási terv nem számol az önálló életre történő felkészítéssel.
- Nem állnak rendelkezésre önfejlesztő lehetőségek/programok.
- A gyermek/fiatal felnőtt nem veheti igénybe az önfejlesztő lehetőségeket.
- A gyermek/fiatal felnőtt úgy érzi, nem kap kellő felkészítést és támogatást az önálló élethez.
- A gyermeknek/fiatal felnőttnek nem sikerül beilleszkednie a helyi közösségbe.
- A gyermek/fiatal felnőtt továbbtanulását nem támogatják.
- A gyermek/fiatal felnőtt nem tölti hasznosan szabadidejét.
- A gyermek/fiatal felnőtt véleményét nem hallgatják meg.

3. terület

A gondozásból való kikerülés folyamata

“A gondozásból való kikerülés folyamatának” fogalma arra a folyamatra utal, amelynek során a gyermek/fiatal felnőtt függetlenné válik, visszakerül vérszerinti családjához vagy másik gondozási helyre kerül. A folyamat magába foglalja a döntéshozatalt, a kikerülés folyamatát és az utógondozói ellátást.

Ez a terület az alábbi sztenderdeket foglalja magában:

15. sztenderd : A gondozásból való kikerülés alapos tervezéssel és odafigyeléssel történik

16. sztenderd: A gondozásból való kikerülés kommunikálása jól átgondolt módon történik

17. sztenderd: A gyermeknek/fiatal felnőttnek joga van aktívan részt venni a folyamatban

18. sztenderd: Az utánkövetés, a folyamatos támogatás, a kapcsolattartás biztosítva van

15. sztemerd: A gondozásból való kikerülés alapos tervezéssel és odafigyeléssel történik

A gondozásból való kikerülés a családon kívüli gondozás döntő fázisa, mely alapos tervezéssel és odafigyeléssel történik. A folyamat alapvetően a gyermek/fiatal felnőtt egyéni gondozási tervén alapszik.

A gyermek/fiatal felnőtt saját gondozásának “szakértője”, visszajelzése rendkívül lényeges a gondozási rendszer és a gondozási modell minőségének továbbfejlesztése szempontjából.

“A mentor rendszeres közös tervező megbeszéléseket kezdeményezett, melyeken az összes érintett fél részt vett: a család (a nagyszülők és az apa), a gyerekek és a gyermekvédelmi szakszolgálat képviselője. Az egyik ilyen megbeszélésen úgy döntöttek, hogy a legidősebb lánytestvér maradjon a szakellátást nyújtó intézménynél, a két másik gyerek pedig töltsön több időt a családdal. A döntés valamennyi érintett fél megalégedésére szolgált.”

(Szociális munkás, Bulgária, kód 3.08.01)

A) Felelősségi körök

Gyermekvédelmi szakszolgálat • Támogatja és felügyeli a gondozásból való kikerülés folyamatának tervezését és megvalósítását.

- Koordinálja az érintett felek közötti együttműködést.

Szakellátást nyújtó intézmény • Biztosítja, hogy a gondozásból kikerülés folyamatának tervezése és végrehajtása a gondozási tervnek megfelelően történjen.

- A folyamat során szakmai, odafigyelő módon kíséri a gyermek/fiatal felnőtt életét.
- Együttműködik a vérszerinti családdal.

Gondozó

- Az érintett felekkel együtt megtervezi a gondozásból való kikerülés folyamatát.
- A gondozási tervnek megfelelően megvalósítja a gondozásból való kikerülés folyamatát.
- Együttműködik a vérszerinti családdal.

B) Irányvonalak

1. A gondozásból való kikerülés alapos tervezéssel és odafigyeléssel történik

A gondozási tervre alapozva a gondozó a gyermekkel/fiatal felnőttel együtt megtervezi és végrehajtja a gondozásból való kikerülés folyamatát. Amennyiben az a gyermek érdekét szolgálja, a folyamat végrehajtása fokozatos módon történik.

A gyermek/fiatal felnőtt véleményét figyelembe veszik azzal kapcsolatban, hogy a vérszerinti családja milyen mértékben vegyen részt a gondozásból kikerülés tervezésében és végrehajtásában.

Amennyiben szükséges, a kérdést illetően a gondozó szakemberekkel is konzultál.

2. A gyermek/fiatal felnőtt saját gondozásának “szakértője”.

A gondozó megkéri a gyermeket/fiatal felnőttet, hogy értékelje gondozása színvonalát. E visszajelzést a gondozó továbbítja a szakellátást nyújtó intézménynek, amely ennek feldolgozásával törekszik gondozási rendszerének és gondozási modelljének továbbfejlesztésére.

3. A gondozásból való kikerülés folyamata az egyéni gondozási terven alapszik.

A gondozási terv meghatározza a gyermek/fiatal felnőtt fejlődési státuszát, célokat és lépéseket jelöl ki, és tisztázza, milyen erőforrásokkal kell támogatni a gyermeket/fiatal felnőttet a gondozásból való kikerülés során. A gondozási tervet, illetve annak megvalósítását rendszeresen értékelik.

A gondozási terv irányvonalakat jelöl ki az utógondozás számára, ezáltal foglalkozik a gyermek/fiatal felnőtt későbbi életével is.

4. A gyermek vérszerinti családba való visszakerülését vagy más gondozási helyre kerülését alaposan előkészítik

Amennyiben a gyermek/fiatal felnőtt visszakerül vérszerinti családjába vagy más gondozási helyre kerül, a gyermekvédelmi szakszolgálat, a jelenlegi és jövőbeli gondozó, valamint a vérszerinti család együttműködnek.

A gyermek/fiatal felnőtt értelmi szintjének megfelelően aktívan részt vesz a döntéshozatali folyamatban és a felkészülésben.

5. Megszervezik a gyermek/fiatal felnőtt búcsúját.

Megfelelő búcsú-összejövotelt szerveznek, amelynek célja, hogy jelezze az új életszakasz kezdetét.

Az eseményt a gyermek által gyakorolt kulturális szokásokkal összhangban, a gyermek/fiatal felnőtt igényeinek megfelelően szervezik.

6. A családon kívüli gondozásból való kikerülést követően a gyermek/fiatal felnőtt támogatást kaphat, tanácsadást vehet igénybe.

A gyermekvédelmi szakszolgálat és a szakellátást nyújtó intézmény utógondozói támogatást és tanácsadást nyújt.

C) Figyelmeztető jelek

- A gondozásból való kikerülés folyamata nem történik alapos tervezéssel és/vagy odafigyeléssel.
- A gondozási terv nem számol a gondozásból való kikerülés folyamatával.
- Az érintett felek nem tudnak megállapodni a kikerülési tervben.
- A gyermek/fiatal felnőtt úgy érzi, nem vonják be a folyamatba.
- A gyermek/fiatal felnőtt és/vagy a vérszerinti család nem vesz részt a gondozásból való kikerülés folyamatának tervezésében és megvalósításában.
- Nem figyelnek a gyermek/fiatal felnőtt visszajelzésére, nem tekintik saját gondozása “szakértőjének”.
- Nem értékelik a családon kívüli gondozást.
- A gondozásból való kikerülés folyamata nem elégíti ki a gyermek/fiatal felnőtt egyéni szükségleteit, igényeit.
- Nincs vagy nem megfelelő az utógondozói ellátás.
- A gyermeknek/fiatal felnőttnek nem adják meg a lehetőséget, hogy elbúcsúzzon.

16. sztenderd: A gondozásból való kikerülés kommunikálása jól átgondolt módon történik

Az érintett felek szerepüknek megfelelően tájékoztatást kapnak valamennyi lényeges információról. A gyerekek/fiatal felnőttek, illetve vérszerinti családjának joga van ahhoz, hogy a folyamat biztonságos módon, megfelelő titoktartás mellett történjen. A gyermeket/fiatal felnőttet, illetve vérszerinti családját számukra érthető formában tájékoztatják a folyamatról.

“A lányt aggasztotta az a tény, hogy egyedül kell az ifjúsági házba beköltöznie, és hátra kell hagynia testvéreit. [...] Egy nap ellátogatott az ifjúsági házba, hogy megismerkedjen az új környezettel. Ott találkozott egy másik lánnyal, . [...] aki elmondta neki, hogy ő nagyon jól érzi magát az intézményben, van tere és magánélete.[...] A lánynak tetszett, amit hallott és látott, és így aggódása is alábbhagyott. Most már sokkal inkább bizakodó, terveit, álmait vannak a jövőjével kapcsolatbanl.”

(Észak-ciprusi lány története, kód 21.02.05)

A) Felelősségi körök

Gyermekevédelmi szakszolgálat • Biztosítja, hogy valamennyi érintett fél megkapja és megértse a gondozásból kikerülés folyamatának tervezéséhez és megvalósításához szükséges információt.
•Biztosítja az információk bizalmas módon történő kezelését.

Szakellátást nyújtó intézmény • Biztosítja, hogy a gondozó megfelelő módon kommunikáljon a gyermekkel, fiatal felnőttel.

Gondozó •Biztosítja, hogy a gyermek/fiatal felnőtt megkapja és megértse a gondozásból való kikerülésével kapcsolatos lényegi információkat.
• Kommunikációja által arra törekszik, hogy enyhítse a gyermek/fiatal felnőtt esetleges aggodalmait a folyamat során.
• Együttműködik a vérszerinti családdal.

B) Irányvonalak

1. A lényegi információkat szakszerűen kezelik
A gyermekevédelmi szakszolgálat, a szakellátást nyújtó intézmény és a gondozó tisztában vannak annak fontosságával, hogy a gyermek/fiatal felnőtt és vérszerinti családja valamennyi lényegi információhoz hozzájusson.

A gyermekevédelmi szakszolgálat szakszerű módon kezeli a lényegi információkat
Biztosítja az információk bizalmas módon történő kezelését, a megfelelő adminisztrációt, az érintett felek számára hozzáférést nyújt.

2. A gyermeket/fiatal felnőttet megfelelő módon tájékoztatják a gondozásból való kikerülés folyamatáról
A gondozó biztosítja, hogy a gyermek/fiatal felnőtt megkapja és megértse a gondozásból történő kikerülésével kapcsolatos lényegi információkat. A gyermeket/fiatal felnőttet minden esetben tájékoztatják jövőbeli életének (vagyis függetlenné válásának, vérszerinti családjába való visszakerülésének vagy más gondozási helyre való kerülésének) különböző aspektusairól és lehetőségeiről.

3. A megfelelő kommunikáció biztosítása érdekében követelményrendszert vesznek figyelembe
A gondozásból való kikerülés folyamata során a gyermeknek/fiatal felnőttnek támogatást nyújtó felek eleget tesznek az alábbi követelményeknek:

- képesek érthető módon kommunikálni a gyermekkel/fiatal felnőttel.

Közele kapcsolatot teremtenek a gyermekkel/fiatal felnőttel, figyelmes, megértő hallgatók, empátiával és türelemmel igyekeznek enyhíteni a gyermek/fiatal felnőtt esetleges aggodalmait;

- barátságos, biztonságot nyújtó kommunikációs környezetet teremtenek;

4. A gyermek, a vérszerinti család, a gondozó, az otthont nyújtó intézmény és a gyermekvédelmi szakszolgálat együtt dolgoznak

Az érintett felek közötti együttműködést erősíti az információcsere, a megfelelő kommunikáció-és a kölcsönös bizalom.

A felek:

- eleget tesznek a törvényeknek, szabályozásoknak és a minőségi gyermekgondozás sztenderdjeinek;
- a jelen (16.) sztenderdet belefoglalják a gyermekvédelmi szakszolgálat, a szakellátást nyújtó intézmények és a gondozók utasításaiba, illetve munkamódszereibe;
- gyermekvédelmi hálózat részeként működnek.

C) Figyelmeztető jelek

- A gyermek/fiatal felnőtt úgy érzi, félreértik.
- A gyermek/fiatal felnőtt magánszféráját nem tartják tiszteletben.
- A gyermeknek/fiatal felnőttnek, vagy más érintett félnek nincs hozzáférése az információkhoz, vagy nem érti meg azokat.
- Nincs információcsere.
- A gyermek/fiatal felnőtt úgy érzi, nem tud kommunikálni gondozójával.
- A gyermek/fiatal felnőtt úgy érzi, nem tud kommunikálni vérszerinti családjával és/vagy társadalmi környezetével.

17. sztenderd: A gyermeknek/fiatal felnőttnek joga van aktívan résztvenni a folyamatban

A gondozásból való kikerülés folyamata az egyéni gondozási terven alapszik. A gyermek/fiatal felnőtt elmondhatja véleményét jelenlegi helyzetéről, preferenciáit jövőbeli életéről; részt vesz a folyamat tervezésében és megvalósításában.

“A lány részt vesz a tervezés folyamatában, és így láthatja, hogyan születnek a döntések, tudhatja, mennyi ideig fog még az intézményben maradni, és nem éri majd váratlanul a hazatérés pillanata.”

(Szociális munkás, Portugália, kód 24.07.01)

“Amikor a mamám [...] lakást talált, apám azt mondta, hazamehetek, de én nem akartam, mert tetszett az iskola és a tevékenységek is[...] A 18. születésnapom után mentem haza. [...] Elégedett vagyok a választásaimmal.”

(Fiú, Görögország, kód 11.02.04)

A) Felelősségi körök

Gyermekevédelmi szakszolgálat • Biztosítja a gyermek/fiatal felnőtt részvételét.

Szakellátást nyújtó intézmény • Biztosítja, hogy a gyermeknek/fiatal felnőttnek a folyamatban való részvételére vonatkozó követelményeket teljesítsék.

Gondozó	• Lehetővé teszi a gyermek/fiatal felnőtt számára, hogy részt vegyen a folyamatban. • Értelmi szintjének megfelelően bevonja a gyermeket/fiatal felnőttet a folyamat tervezésébe és megvalósításába. • Együttműködik a vérszerinti családdal.
---------	---

B) Irányvonalak

1. Az alábbi követelmények betartása biztosítja a gyermek/fiatal felnőtt részvételét

A gondozásból való kikerülés folyamatában érintett felek figyelembe veszik és betartják az alábbi követelményeket:

- a gyermek/fiatal felnőtt él azon jogával, hogy részt vehet a folyamat tervezésében és végrehajtásában;
- a gyermeket/fiatal felnőttet figyelmesen végighallgatják, és arra ösztönzik, mondja el terveit, kétségeit, elvárásait;
- a gyermek/fiatal felnőtt értelmi szintjének megfelelően támogatást kap a döntéshozatal során;
- a gyermeket/fiatal felnőttet saját élete “szakértőjének” tekintik;
- a vérszerinti család résztvesz a kikerülés folyamatában;
- a gyerek/fiatal felnőtt eldöntheti, hogy családja milyen mértékben vegyen részt a folyamatban;
- az ügyintézés és a jogi procedúra során a gyermeket/fiatal felnőttet figyelmesen meghallgatják és segítik.

2. A gyermek/fiatal felnőtt hozzájut a lényegi információkhoz

A gyermek/fiatal felnőtt döntéshozatalát támogatandó a gondozó biztosítja, hogy a gyermek/fiatal felnőtt valamennyi lényegi információt megkapjon.

A gondozó azt is biztosítja, hogy a gyermek/fiatal felnőtt megértse ezeket az információkat.

3. A gondozásból való kikerülés folyamatának tervezése és végrehajtása az egyéni gondozási terven alapszik

A gyermek/fiatal felnőtt részt vesz saját gondozási tervének kidolgozásában. A gondozási terv figyelembe veszi a gyermek/fiatal felnőtt véleményét, valamint a kikerülés tervezéséhez és végrehajtásához szükséges célokat és erőforrásokat.

C) Figyelmeztető jelek

- Nincs olyan minimum követelményrendszer, amely meghatározná a gyermek/fiatal felnőtt részvételét a gondozásból való kikerülés folyamatában.
- A minimum követelményrendszert nem tartják be.
- A gyermek/fiatal felnőtt úgy érzi, hogy nincs kellőképpen bevonva a folyamatba.
- A gyermek/fiatal felnőtt úgy érzi, nincs kellően tájékoztatva.
- A folyamat tervezése és megvalósítása nem az egyéni gondozási terven alapszik.
- A gyermek/fiatal felnőtt úgy érzi, nem veszik komolyan.
- Fontos döntések születnek a gyermek/fiatal felnőtt bevonása nélkül.
- Túl sok felelősséget raknak a gyermek/fiatal felnőtt vállára.
- Az ügyintézés és a jogi procedúra során nem hallgatják meg figyelmesen és nem segítik a gyermeket/fiatal felnőttet.

18. sztemderd: Az utánkövetés, a folyamatos támogatás, a kapcsolattartás biztosítva van

A gyermeknek/ fiatal felnőttnek lehetősége van segítséget és támogatást kapnia családon kívüli gondozásból történő kikerülést követően. Az otthont nyújtó intézmény arra törekszik, hogy a kikerülést a volt gondozott ne szétszakításként élje meg. Az otthont nyújtó intézménynek a fiatal felnőtt nagykorúvá válását követően is kapcsolattartási lehetőséget és támogatást kell kínálnia.

“Csengetnek [...] Kinyitom az ajtót és ott áll az utógondozóm, a karja tele étellel és azt kérdezi: “Akarsz velem vacsorázni?” Pont erre volt szükségem [...] Átjött és nálam maradt egy ideig, csak az én kedvemért – pompás este volt és aznap éjjel jól aludtam.”

(Fiú, Norvégia, kód 22.01.01)

“Az SOS-gyermekfalu mindig képes arra, hogy menedéket nyújtson, hiszen a kikerülés nem azt jelenti, hogy teljesen elfeledkezünk a fiatalról. Bizonyos esetekben a visszatérés lehetősége, az, hogy ha csak egy rövid, átmeneti időre is, de visszajöhetnek hozzánk, biztonságérzetet ad számukra.”

(Gyermekvédelmi intézmény igazgatója, Portugália, kód 24.07.02)

A) Felelősségi körök

Gyermekvédelmi szakszolgálat • A gyermek nagykorúvá válását megelőzően, illetve azt követően utánkövetést és folyamatos támogatást biztosít.

- Elősegíti, hogy a gyermek/ fiatal felnőtt kapcsolatban maradhasson azokkal, akik gondozása idején sokat jelentettek számára.

Szakellátást nyújtó intézmény • Biztosítja az utógondozási terv kidolgozását és megvalósítását.

- Biztosítja az utánkövetéshez és a folyamatos támogatáshoz szükséges erőforrásokat; biztosítja, hogy a gyermek kapcsolatban maradhasson korábbi gondozójával és a többi olyan személlyel, aki gondozása idején sokat jelentett számára.

Gondozó

- A gyermekkel/ fiatal felnőttel együtt kidolgozza és megvalósítja az utógondozási tervet.
- Figyelemmel kíséri és támogatja a gyermeket/ fiatal felnőttet, elősegíti a kapcsolat fennmaradását a gyermek/ fiatal felnőtt és azok között, akik gondozása idején sokat jelentettek számára.

B) Irányvonalak

1. Az utánkövetés és támogatás az utógondozási terven alapszik

Az otthont nyújtó intézmény és a gondozó a gyermekkel/fiatal felnőttel együtt kidolgozza és végrehajtja az utógondozási tervet. Ez a terv a már létező egyéni gondozási tervre épül. Az utógondozási terv megalkotására szolgáló eszközök leírásra kerülnek az otthont nyújtó intézmény írásos nyilatkozatában.

Fontos, hogy az utógondozási terv az egyénre koncentráljon és bevonja a gyermek/fiatal felnőtt környezetét is. Általánosságban az utógondozási terv meghatározza a gyermek/fiatal felnőtt fejlődési státuszát, célokat és lépéseket jelöl ki, és tisztázza, milyen erőforrásokkal kell támogatni a gyermeket/fiatal felnőttet a gondozásból történő kikerülést követően.

2. A gyermek/fiatal felnőtt utánkövetése és támogatása biztosítva van

Az utógondozási tervnek megfelelően a gondozó figyelemmel kíséri a gyerek/fiatal felnőtt életét, és amennyiben azt igényli, támogatást nyújt neki. Mindehhez rendelkezésére állnak a megfelelő erőforrások. A gondozó arra törekszik, hogy fenntartsa kapcsolatát a gyermekkel/fiatal felnőttel.

3. A gyermek/fiatal felnőtt kapcsolatban maradhat azokkal, akik gondozása idején sokat jelentettek számára

A korábban otthont nyújtó intézmény erőforrásokat nyújt ahhoz, hogy a gyermek kapcsolatban maradhasson azon személyekkel, akik gondozása során sokat jelentettek számára. Korábbi gondozója segít neki ebben.

C) Figyelmeztető jelek

- Nincs utógondozási terv.
- Nincs utánkövetés és/vagy támogatás.
- A gyermeket/fiatal felnőttet nem vonják be kellőképpen az utógondozási terv kidolgozásába.
- A gyermek/fiatal felnőtt visszautasítja az utánkövetést és/vagy a támogatást.
- A fiatal felnőttet csak 18 éves koráig támogatják.
- A gyermek/fiatal felnőtt nem kap lehetőséget arra, hogy fenntartsa kapcsolatát azokkal, akik gondozása idején sokat jelentettek számára.

Szakkifejezések jegyzéke

Vérszerinti család

Vérszerinti rokonok: szülők, testvérek és más hozzátartozók.

Gondozó

A gyermek/fiatal felnőtt számára családi jellegű vagy intézeti formában gondozást nyújtó családtag vagy szakember.

Szakellátást nyújtó intézmény

A gyermek/fiatal felnőtt napi gondozásáért felelős intézmény; a gondozás történhet nevelőszülői családokban, más családi jellegű gondozási formában (mint például az SOS-Gyermekfalu családjai), vagy intézeti formában.

Egyéni gondozási terv

A gyermek egyéni fizikai, kognitív, érzelmi és szociális fejlődését irányítani hivatott terv. Megalkotása a döntéshozatali folyamat során történik, a gondozási folyamat során továbbfejlesztik és végrehajtják.

A gondozási terv meghatározza a gyermek fejlődési státuszát, célokat és lépéseket jelöl ki, és tisztázza, milyen erőforrásokkal kell támogatni a gyermeket a fejlesztési munka során.

A gondozási folyamat során valamennyi fontos döntés ezen a terven alapszik.

Gyermek

Minden 18 év alatti emberi lény.

Gyermekvédelmi szakszolgálat

Szervezetek, intézmények, szolgáltatások és/vagy létesítmények, amelyek gondozást, támogatást és/vagy védelmet nyújtanak szülői gondoskodás nélkül maradt gyermekeknek és fiataloknak.

A gyermekvédelmi szakszolgálat információt nyújt és szociális, orvosi és jogi gondoskodást és/vagy gondozást intéz. A gyermekvédelmi szakszolgálati feladatkörök ellátása állami, illetve magánszervek (pld. civilszervezetek) által történhet.

Különleges gondozást igénylő gyermekek

Olyan gyermekek, akik pszichológiai zavarai, testi vagy szellemi fogyatékoságuk, kulturális előtörténetük, sérelmükre elkövetett erőszak, elhanyagolás vagy egyéb tényezők miatt különleges odafigyelést és gondozást igényelnek, amelyet családon kívüli gondozásuk során szakképzett gondozók és terapeuták biztosítanak számukra.

Szakértői csapat

A családon kívüli gondozás során egy multidiszciplinárius szakértői csapat segíti a gyermek fejlődését.

A csapatot gondozók, nevelők, és a szakellátást nyújtó intézmény támogatást adó munkatársai (pszichológusok, szociális munkások) alkotják.

Fiatal felnőtt

18. életévét betöltött fiatal, aki helyzetéből adódóan továbbra is jogosult családon kívüli gondozásra.

Függelékek

Referenciakeret

az Egyesült Nemzetek gyermek jogairól szóló egyezményét illetően ¹

Az ENSZ Közgyűlése 1989-ben fogadta el a gyermek jogairól szóló egyezményt, amelyet azóta valamennyi európai ország törvényileg jóváhagyott. Ezek az országok a ratifikálással megerősítették azon szándékukat, hogy az egyezmény rendelkezéseit érvényesítsék és hatáskörükön belül mindent megtegyenek a gyermekek jogainak érvényesítése érdekében. Az egyezmény számos módon használható, ezek közül három:

- Jogi eszközként: az egyezmény szerepet játszhat jogtudományi vagy esetjogi kérdésekben.
- Oktató jellegű üzenetként.
- Társadalompolitikai eszközként.

A gyermekjogok nem pusztán a gyermekek jogi státuszát foglalják magukba, nem egyszerűen törvényekről, döntésekről, szabályokról szólnak, hanem a kormányok azon kötelezettségéről, hogy lehetővé tegyék a gyermekjogok érvényesülését az élet valamennyi területén. Az egyezmény segítségével egyértelműen rá lehet mutatni, ha valamely kormány nem teljesíti ilyen jellegű kötelezettségeit.

Az egyezmény oktató jellegű üzenetet is magában hordoz, amely a családon kívüli gondozás számára is jelentőséggel bír. Az egyezmény oktató jellegű üzenete neveléstudományi és gyermekpszichológiai elméletek alapfogalmaiból ered. Az egyezményben többek között az alábbi, ilyen jellegű alapfogalmak találhatók:

- a gyermek mindennek felett álló érdeke (3. cikk, 1. paragrafus);
- képességek fejlettsége (5. cikk);
- érettségi fok (12. cikk);
- emberi méltóság (7 különböző helyen).

A neveléstudományi szakértők, pszichológusok, valamint a szülők és a gondozók felelőssége, hogy mindezen alapvető fogalmak a gyakorlatban is jelen legyenek. Az egyezmény bizonyos pontjaiban közvetlenül a nevelőkhöz, (beleértve a szülőket) (3., 5., 18. cikk), pedagógusokhoz/iskolákhoz (28., 29. cikk) és a gyermekvédelmi szakszolgálathoz/gyermekjóléti intézményekhez (3. cikk, 1. és 3. paragrafus) szól.

Az alábbi referenciakeret az Egyesült Nemzeteknek a gyermek jogairól szóló egyezményének azon cikkeiről nyújt áttekintést, melyek rendelkezései kapcsolódnak a minőségi gyermekgondozás sztemderdek tartalmához. Mindezen rendelkezések áttekintése megtalálható a Q4C CD-n. .

¹ Jelen referenciakeretet a Defence for Children International (Hollandia) dolgozta ki.

**A gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezmény azon cikkei,
amelyek a minőségi gyermekgondozási sztenderdekkel
kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazznak**

Zárójelben a paragrafus-számok.

1. sztenderd: A gyermek és vérszerinti családja támogatást kap a döntéshozatali folyamat során

A gyermekre: 3. cikk (1), 6.cikk (2), 9. cikk (2), 12. 13. és 39. cikk

A szülőkre: 3. cikk (1), 5. 6. cikk (2), 9. cikk (2), 12. 13. és 18. cikk (2)

A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 2. 3. cikk (1, 2 és 3), 5. 6. cikk (2), 9. cikk (2), 12. 13. 18. cikk (2), 19. 20. cikk (1), 39. cikk

A felelős személyre vagy gondozóra: 2. 3. cikk (1 és 2) 5. 6. cikk (2), 9. cikk (2), 12. 13. 19. 20. cikk (1), 39. cikk

2. sztenderd: A gyermek számára lehetővé teszik a döntéshozatalban való részvételt

A gyermekre: 9. cikk (2), 12. 13. 17. cikk

A szülőkre: 3. cikk (1), 5. 6. cikk (2), 9. cikk (2), 12. 13. 17. 18. cikk (1)

A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 2. 3. cikk (1 és 3), 6. cikk (2), 9. cikk (2), 5. 12. 13. 17. 39. cikk

A felelős személyre vagy gondozóra: 2. cikk (1), 3. cikk (1), 5. 6. cikk (2), 9. cikk (2), 12. 13. 17. cikk

3. sztenderd: Szakmai döntéshozatal biztosítja a gyermek számára a legjobb gondozási formát

A gyermekre: 3. cikk (1 és 2), 6. cikk (2), 19. 20. cikk (1), 23. cikk

(1, 2 és 3), 23. cikk (1), 39. cikk

A szülőkre: 3. cikk (1), 5. 6. cikk (2), 18. cikk (1), 20. cikk (3),

23. cikk (1, 2 és 3), 39. cikk

A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 2. 3. cikk (1 és 3), 5. 6. cikk (2), 23. cikk (1, 2 és 3), 39. cikk

A felelős személyre vagy gondozóra: 2. 3. cikk (1), 5. 6. cikk (2), 20. cikk (3), 23. cikk (1, 2 és 3), 39. cikk

4. sztenderd: A testvérek együtt maradnak

16. cikk

5.sztenderd: Az átkerülés megfelelő előkészítéssel és odafigyeléssel történik

A gyermekre: 3. cikk (1 és 2), 19. 20. cikk (1 és 3), 39. cikk

A szülőkre: 3. cikk (1), 5. 6. cikk (2), 18. cikk (1), 20. cikk

(3), 23. cikk (1), 39. cikk

A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 2. 3. cikk (1 és 3), 5. 6. cikk (2), 20. cikk (3), 23. cikk (1), 39. cikk
A felelős személyre vagy gondozóra: 2. 3. cikk (1), 5. 6. cikk (2),
20. cikk (3), 23. cikk (1), 39. cikk

6. szttenderd: A családon kívüli gondozás egyéni gondozási terven alapszik
A gyermekre: 3. cikk (1 és 2), 6. cikk (2), 9. cikk (2), 12. 13. 17. 19. 20. cikk
(1 és 3), 23. cikk (1), 25. 39. cikk
A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 2. 3. cikk (1 és 3), 6. cikk
(2), 9. cikk (2), 12. 13. 17. 20. cikk (3), 23. cikk (1), 25. 39. cikk
A felelős személyre vagy gondozóra: 2. 3. cikk (1 és 3), 6. cikk (2), 9. cikk(2),
12. és 13. 17. 20. cikk (3), 23. cikk (1), 25. 39. cikk

7. szttenderd: A gyermek elhelyezése összhangban van szükségleteivel, élethelyzetével és eredeti társadalmi
környezetével
A gyermekre: 3. cikk (1 és 2), 6. cikk (2), 8. 19. 20. cikk (1 és 3), 23. cikk
(1), 39. cikk
A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 3. cikk (1), 8. 20. cikk
(3), 6. cikk (2), 20. cikk (3), 23. cikk (1), 39. cikk
A felelős személyre vagy gondozóra: 3. cikk (1), 6. cikk (2), 8. 20. cikk (3), 23. cikk (1), 39. cikk

8. szttenderd: A gyermek kapcsolatban marad vérszerinti családjával
A gyermekre: 9. cikk (3), 20. cikk (3),
A szülők: 3. cikk (1), 5. 6. cikk (2), 9. cikk (3), 18. cikk (1) és 2. cikk
A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 3. cikk (1), 5. 6. cikk(2),
9. cikk (3), 18. cikk (2), 20. cikk (3)
A felelős személyre vagy gondozóra: 3. cikk (1), 5. 6. cikk (2), 9. cikk (3), 18. cikk (2), 20. cikk (3)

9. szttenderd: A gondozást megfelelő munkakörülmények között dolgozó, jól képzett gondozók biztosítják
A gyermekre: 3. cikk (1), 2. 3. 6. cikk (2), 19. 20. cikk (1), 23. cikk
(1), 39. cikk
A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 3. cikk (1 és 3),
6. cikk (2), 3. cikk (3), 23. cikk (1), 39. cikk,
A felelős személyre vagy gondozóra: 3. cikk (3), 39. cikk, 23. cikk (1)

10. sztenderd: A gondozó és a gyermek közötti kapcsolat megértésen és tiszteleten alapszik

A gyermekre: 23. cikk (1), 39. cikk

A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 2. 3. cikk (1 és 3),

6. cikk (2), 23. cikk (1), 39. cikk

A felelős személyre vagy gondozóra: 2. 3. cikk (1), 6. cikk (2), 23. cikk (1), 39. cikk

11. sztenderd: A gyermek aktívan részt vehet az életét érintő döntések meghozatalában

A gyermekre: 9. cikk (2), 12. 13. 17. cikk

A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 2. 3. cikk (1 és 3),

6. cikk (2), 9. cikk (2), 12. 13. 17. cikk

A felelős személyre vagy gondozóra: 2. 3. cikk (1), 6. cikk (2), 9. cikk (2), 12. 13. 17. cikk

12. sztenderd: A gyermek gondozása megfelelő életkörülmények között történik

A gyermekre: 3. cikk (1 és 2), 6. cikk (2), 15. 20. cikk (1), 26. 27. 28. 31. cikk

A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 3. cikk (1 és 3), 6. cikk (2), 15. 23. cikk (1), 25. 26. 27. 28. 31. 39. cikk

A felelős személyre vagy gondozóra: 6. cikk (2), 3. cikk (1), 11. cikk

(1), 15. 23. cikk (1), 25. 26. 27. 28. 31. 39. cikk

13. sztenderd: A különleges gondozást igénylő gyermekek megfelelő gondozásban részesülnek

A gyermekre: 3. cikk (1, 2 és 3), 6. cikk (2), 19. 20. cikk (1), 23. cikk

(1, 2 és 3), 39. cikk

A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 2. 3. cikk (1 és 3),

6. cikk (2), 23. cikk (1, 2 és 3), 39. cikk

A felelős személyre vagy gondozóra: 2. 3. cikk (1 és 3), 6. cikk (2),

23. cikk (1, 2 és 3), 39. cikk

14. sztenderd: A gyermeket/ fiatal felnőttet folyamatosan készítik az önálló életre

A gyermekre: 3. cikk (1 és 2), 6. cikk (2), 9. cikk (2), 12. 13. 17. 19. 20. cikk

(1), 26. 28. 39. cikk,

A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 3. cikk (1 és 3), 6. cikk

(2), 9. cikk (2), 12. 13. 17. 26. 28. 39. cikk

A felelős személyre vagy gondozóra: 3. cikk (1 és 3), 6. cikk (2), 9. cikk

(2), 12. 13. 17. 26. 28. 39. cikk

15. sztenderd: A gondozásból való kikerülés alapos tervezéssel és odafigyeléssel történik

A gyermekre: 3. cikk (1), 3. cikk (2 és 3), 6. cikk (2), 9. cikk

(2), 12. 13. 17. 19. 20. cikk (1), 25. 39. cikk

A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 3. cikk

(1 és 3), 6. cikk (2), 9 (2), 12. 13. 17. 26. 39. cikk

A felelős személyre vagy gondozóra: 3. cikk (1 és 3), 6. cikk (2), 9. cikk

(2), 12. 13. 17. 26. 39. cikk

16. sztenderd: A gondozásból való kikerülés kommunikálása jól átgondolt módon történik

A gyermekre: 3. cikk (1 és 2), 9. cikk (2), 12. 13. 16. 17. 19. 20. cikk (1), 23. cikk

(1), 39. cikk

A szülőkre: 5. 17. 3. cikk (1), 6 (2), 9. cikk (2), 12. 13. 16. 18. cikk (1 és 2)

A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 3. cikk (1 és 3),

5. 6. cikk (2), 9. cikk (2), 12. 13. 16. 17. 39. cikk

A felelős személyre vagy gondozóra: 3. cikk (1 és 3), 5. 6. cikk (2),

9. cikk (2), 12. 13. 16. 17. 39. cikk

17. sztenderd: A gyermeknek/fiatal felnőttnek joga van aktívan részt venni a folyamatban

A gyermekre: 3. cikk (1 és 2), 5. 6. cikk (2), 18. cikk (2), 19. 20. cikk (1), 26. 39. cikk

A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 3. cikk (1),

5. 6. cikk (2), 18. cikk (2), 39. 23. cikk (1), 26. cikk

A felelős személyre vagy gondozóra: 3. cikk (1), 5. 6. cikk (2), 3. cikk

(1), 39. cikk, 23 (1), 26. cikk

18. sztenderd: Az utánkövetés, a folyamatos támogatás, a kapcsolattartás biztosítva van

A gyermekre: 3. cikk (1 és 2), 6. cikk (2), 19. 20. cikk (1), 26. 39. cikk

A szülőkre: 3. cikk (1), 5. 6. 18. cikk (1 és 2), 26. cikk

A gyermekvédelmi szakszolgálatra vagy a szakellátást nyújtó intézményekre: 3. cikk (1), 5. 6. cikk

(2), 18. cikk (2), 23. cikk (1), 26. 39. cikk

A felelős személyre vagy gondozóra: 3. cikk (1), 5. 6. 23. cikk

(1), 26. 39. cikk

Egyezmény a gyermek jogairól

BEVEZETÉS

Az Egyezmény részes államai

tekintetbe véve, hogy az Egyesült Nemzetek Alapokmányában meghirdetett elveknek megfelelően, az emberi közösség valamennyi tagja veleszületett méltóságának, valamint egyenlő és elidegeníthetetlen jogainak elismerése a szabadság, az igazságosság és a világbéke alapja,

figyelembe véve, hogy az Egyesült Nemzetek népei az Alapokmányban ismételten kinyilvánították az alapvető emberi jogokba, az emberi személyiség méltóságába és értékébe vetett hitüket, és elhatározták, hogy előmozdítják a társadalmi haladást, és hogy nagyobb szabadságban jobb életfeltételeket teremtenek,

felismerve azt, hogy az Egyesült Nemzetek az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában és az emberi jogokról szóló nemzetközi egyezségokmányokban, meghirdették azt, és megállapodtak abban, hogy az ezekben említett valamennyi jogot és szabadságot mindenki minden megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül gyakorolhatja,

emlékeztetve arra, hogy az Egyesült Nemzetek az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában kimondták, hogy a gyermekkor különleges segítséghez és támogatáshoz ad jogot,

abban a meggyőződésben, hogy a családnak a társadalom alapvető egységeként és valamennyi tagja fejlődésének és jólétének természetes környezeteként meg kell kapnia azt a védelmet és támogatást, amelyre szüksége van ahhoz, hogy a közösségben szerepét maradéktalanul betölthesse,

felismerve, hogy a gyermek személyiségének harmonikus kibontakozásához szükséges, hogy családi környezetben, boldog, szeretetteljes és megértő légkörben nőjön fel,

tekintetbe véve, hogy a gyermeknek teljes mértékben felkészültnek kell lennie önálló élet vitelére a társadalomban, valamint, hogy az Egyesült Nemzetek Alapokmányában meghirdetett eszmények, különösen a béke, az emberi méltóság, a türelmesség, a szabadság, az egyenlőség és a szolidaritás szellemében szükséges nevelni,

figyelembe véve, hogy a gyermek jogairól szóló 1924. évi Genfi Nyilatkozat, és a Közgyűlés által 1959. november 20-án elfogadott, a gyermek jogairól szóló nyilatkozat kimondta, valamint az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (különösen ennek 23. és 24. cikkében), a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (különösen ennek 10. cikkében), mint a gyermekek jólétével foglalkozó szakosított intézmények és nemzetközi szervezetek alapszabályai és idevágó okmányai elismerték a gyermeknek nyújtandó különleges védelem szükségességét,

figyelembe véve, hogy - amint azt a Gyermek Jogairól szóló Nyilatkozat is említi - “a gyermeknek, figyelemmel fizikai és szellemi érettségének hiányára, különös védelemre és gondozásra van szüksége, nevezetesen megfelelő jogi védelemre, születése előtt és születése után” egyaránt,

emlékeztetve a Gyermek Védelmére és Jólétére Alkalmazandó Szociális és Jogi Elvekről szóló Nyilatkozatnak, főleg az örökbefogadás és a családban való elhelyezés hazai és nemzetközi gyakorlatának szempontjából figyelembe vett rendelkezéseire, továbbá az Egyesült Nemzeteknek a fiatalkorúakat illető igazságszolgáltatással kapcsolatos minimális szabályokat tartalmazó Gyűjteménye (Pekingi Szabályok), valamint a Nők és Gyermek Szükségállapot és Fegyveres Konfliktus idején való Védelméről Szóló Nyilatkozat rendelkezéseire,

felismerve, hogy a világ minden országában vannak különösen nehéz körülmények között élő gyermekek, és szükséges az, hogy ezeknek a gyermekeknek különös figyelmet szenteljenek,

elismerve, hogy a gyermek védelmében és harmonikus fejlődésében minden egyes nép hagyományai és kulturális értékei jelentősek,

felismerve a nemzetközi együttműködés jelentőségét a gyermekek életkörülményeinek minden országban, és különösen a fejlődő országokban való javításában,

a következőkben *állapodtak meg*:

I. RÉSZ

1. cikk

Az Egyezmény vonatkozásában gyermek az a személy, aki tizennyolcadik életévét nem töltötte be, kivéve ha a reá alkalmazandó jogszabályok értelmében nagykorúságát már korábban eléri.

2. cikk

1. Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják és biztosítják a joghatóságuk alá tartozó gyermekek számára az Egyezményben lefektetett jogokat minden megkülönböztetés, nevezetesen a gyermeknek vagy szüleinek vagy törvényes képviselőjének faja, színe, neme, nyelve, vallása, politikai vagy más véleménye, nemzeti, nemzetiségi vagy társadalmi származása, vagyoni helyzete, cselekvőképzetlensége, születési vagy egyéb helyzete szerinti különbségtétel nélkül.

2. Az Egyezményben részes államok megteszik a megfelelő intézkedéseket arra, hogy a gyermeket hatékonyan megvédjék minden, bármely formában jelentkező megkülönböztetéstől és megtorlástól, amely szülei, törvényes képviselői, vagy családtagjai jogi helyzete, tevékenysége, véleménynyilvánítása vagy meggyőződése miatt érhetné őt.

3. cikk

1. A szociális védelem köz- és magánintézményei, a bíróságok, a közigazgatási hatóságok és a törvényhozó szervek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenképp felett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban.

2. Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat arra, hogy a gyermek számára, figyelembe véve szülei, gyámjai és az érte törvényesen felelős más személyek jogait és kötelességeit, biztosítják a jóléthez szükséges védelmet és gondozást, e célból meghozzák a szükséges törvényhozási és közigazgatási intézkedéseket.

3. Az Egyezményben részes államok gondoskodnak arról, hogy a gyermekkel foglalkozó és védelmét biztosító intézmények, hivatalok és létesítmények működése megfeleljen az illetékes hatóságok által megállapított szabályoknak, különösen a biztonság és az egészség területén, valamint ezek személyzeti létszámával és szakértelmével, továbbá a megfelelő ellenőrzés meglétével kapcsolatban.

4. cikk

Az Egyezményben részes államok meghoznak minden olyan törvényhozási, közigazgatási vagy egyéb intézkedést, amelyek az egyezményben elismert jogok érvényesüléséhez szükségesek. Amennyiben gazdasági, szociális és kulturális jogokról van szó, ezeket az intézkedéseket a rendelkezésükre álló erőforrások határai között, és, szükség esetén, a nemzetközi együttműködés keretében hozzák meg.

5. cikk

Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják a szülőknek vagy, adott esetben a helyi szokás szerint, a nagycsaládnak vagy a közösségnek a gyámoknak vagy más, a gyermekért törvényesen felelős személyeknek azt a felelősségét, jogát és kötelességét, hogy a gyermeknek az Egyezményben elismert jogai gyakorlásához, képességei fejlettségének megfelelően, irányutatót és tanácsokat adjanak.

6. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik, hogy minden gyermeknek veleszületett joga van az életre.
2. Az Egyezményben részes államok a lehetséges legnagyobb mértékben biztosítják a gyermek életbenmaradását és fejlődését.

7. cikk

1. A gyermeket születésekor anyakönyvezik és ettől kezdve joga van ahhoz, hogy nevet kapjon állampolgárságot szerezzen és lehetőség szerint ismerje szüleit, valamint ahhoz, hogy ezek neveljék.
2. Az Egyezményben részes államok gondoskodnak arról, hogy ezeket a jogokat hazai törvényhozásuknak és a tárgyra vonatkozó nemzetközi okmányokban vállalt kötelezettségeiknek megfelelően érvényre juttassák, különösen akkor, ha ennek hiányában a gyermek hontalanná válna.

8. cikk

1. Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat arra, hogy törvénysértő beavatkozás nélkül tiszteletben tartják a gyermeknek saját személyazonossága - ideértve állampolgársága, neve, családi kapcsolatai megtartásához fűződő, a törvényben elismert jogát.
2. Ha a gyermeket törvénytelen módon megfosztják személyazonossága alkotó elemeitől vagy azoknak egy részétől, az Egyezményben részes államok megfelelő segítséget és védelmet nyújtanak ahhoz, hogy személyazonosságát a lehető legrövidebb időn belül helyreállítsák.

9. cikk

1. Az Egyezményben részes államok gondoskodnak arról, hogy a gyermeket szüleitől, ezek akarata ellenére, ne válasszák el, kivéve, ha az illetékes hatóságok, bírói felülvizsgálat lehetőségének fenntartásával és az erre vonatkozó törvényeknek és eljárásoknak megfelelően úgy döntenek, hogy ez az elválasztás a gyermek mindenképp felett álló érdekében szükséges. Ilyen értelmű döntés szükséges lehet bizonyos különleges esetekben, például akkor, ha a szülők durván kezelik vagy elhanyagolják gyermeküket, illetőleg ha különválva élnek és dönteni kell a gyermek elhelyezéséről.
2. A jelen cikk 1. bekezdésében említett minden esetben valamennyi érdekelt Félnek lehetőséget kell adni az eljárásban való részvételre és véleményük ismertetésére.
3. Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják a mindkét szülőjétől vagy ezek egyikétől külön élő gyermeknek azt a jogát, hogy személyes kapcsolatot és közvetlen érintkezést tarthasson fenn mindkét szülőjével, kivéve, ha ez a gyermek mindenképp felett álló érdekével ellentétes.

4. Amennyiben az elválasztás az Egyezményben részes állam által fogantatosított intézkedés folytán következett be, - mint a szülők vagy egyikük vagy a gyermek letartóztatása, szabadságvesztés-büntetése, száműzetése, kiutasítása vagy halála (ideértve azt is, ha a halál a letartóztatás folyamán következett be bármely okból) - a részes állam, kérelemre, a szülőkkal, a gyermekkel vagy, szükség esetén valamely más családtaggal közli a családtag vagy családtagok tartózkodási helyére vonatkozó lényeges adatokat, kivéve, ha ezeknek az adatoknak a nyilvánosságra hozatala hátrányos a gyermek jólétére nézve. Az Egyezményben részes államok gondoskodnak továbbá arról is, hogy önmagában az említett kérelem benyújtása ne járjon hátrányos következményekkel az érdekelt személy vagy személyek számára.

10. cikk

1. Az Egyezményben részes államokra a 9. cikk első bekezdésében foglaltak értelmében háruló kötelezettségeknek megfelelően, a részes államoknak pozitív szellemben, emberiességgel és kellő gondossággal kell megvizsgálniuk bármely gyermeknek vagy szüleinek családegyesítés céljából valamely részes államba való beutazása vagy onnan való kiutazás iránti kérelmét. Az Egyezményben részes államok gondoskodnak továbbá arról is, hogy az ilyen kérelem előterjesztése ne járjon hátrányos következményekkel a kérelem előterjesztői és családtagjaik számára.

2. Annak a gyermeknek, akinek szülei különböző államokban bírnak állandó lakóhellyel, joga van, kivételes körülményektől eltekintve, mindkét szülőjével rendszeresen személyes kapcsolatot és közvetlen érintkezést fenntartani. Ennek megvalósítására, valamint az Egyezményben a részes államokra a 9. cikk 1. bekezdése értelmében háruló kötelezettségeknek megfelelően, a részes államok tiszteletben tartják a gyermeknek és szüleinek azt a jogát, hogy bármely országot, beleértve a sajátjukat is, elhagyják és visszatérjenek saját országukba. Bármely ország elhagyásának joga csak a törvényben meghatározott olyan korlátozásoknak vethető alá, amelyek az állam biztonságának, a közrendnek, a közegészségügynek, a közerkölcsnek, valamint mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükségesek és amelyek összhangban vannak az Egyezményben elismert egyéb jogokkal.

11. cikk

1. Az Egyezményben részes államok intézkedéseket tesznek, hogy megakadályozzák a gyermekek törvényellenes külföldre utaztatását és ott-tartását.

2. Ebből a célból az Egyezményben részes államok előmozdítják a kétoldalú és többoldalú megállapodások megkötését, illetőleg a meglévő megállapodásokhoz való csatlakozást.

12. cikk

1. Az Egyezményben részes államok az ítélőképessége birtokában lévő gyermek számára biztosítják azt a jogot, hogy minden őt érintő kérdésben szabadon kinyilváníthassa véleményét; a gyermek véleményét figyelemmel korára és érettségi fokára, kellően tekintetbe kell venni.

2. Ebből a célból nevezetesen lehetőséget kell adni a gyermeknek arra, hogy bármely olyan bírói vagy közigazgatási eljárásban, amelyben érdekelt, közvetlenül vagy képviselője, illetőleg arra alkalmas szerv útján, a hazai jogszabályokban foglalt eljárási szabályoknak megfelelően meghallgassák.

13. cikk

1. A gyermeknek joga van a véleménynyilvánítás szabadságára. Ez a jog magában foglalja mindenfajta tájékoztatás és eszme határokra tekintet nélküli kérésének, megismerésének és terjesztésének szabadságát, nyilvánuljon meg az szóban, írásban, nyomtatásban, művészi vagy bármilyen más, a gyermek választásának

megfelelő formában.

2. Ennek a jognak a gyakorlása csak a törvényben kifejezetten megállapított korlátozásoknak vethető alá,

amelyek

a) mások jogainak és jó hírnevének tiszteletben tartása, illetőleg

b) az állam biztonsága, a közrend, a közegészségügy vagy közérkölcshöz való viszonyok védelme érdekében szükségesek.

14. cikk

1. Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják a gyermek jogát a gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadságra.

2. Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják a szülőknek vagy, adott esetben, a gyermek törvényes képviselőinek azt a jogát és kötelességét, hogy a gyermeket e jogának gyakorlásában képességei fejlettségének megfelelően irányítsák.

3. A vallás vagy meggyőződés kinyilvánításának szabadságát csak a törvényben megállapított olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek a közbiztonság, a közrend, a közegészségügy, a közérkölcshöz való viszonyok, vagy mások alapvető jogai és szabadságai védelmének érdekében szükségesek.

15. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik a gyermek egyesülési és békés gyülekezési jogát.

2. E jogok gyakorlását csak a törvényben meghatározott olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban az állam biztonsága, a közbiztonság és a közrend, illetőleg a közegészségügy, a közérkölcshöz való viszonyok, vagy mások jogai és szabadságai védelmének érdekében szükségesek.

16. cikk

1. A gyermeket nem szabad alávetni magánéletével, családjával lakásával vagy levelezésével kapcsolatban önkényes vagy törvénytelen beavatkozásnak, sem pedig becsülete vagy jó hírneve elleni jogtalan támadásnak.

2. Ilyen beavatkozás vagy támadás ellen a gyermeket megilleti a törvény védelme.

17. cikk

Az Egyezményben részes államok elismerik a tömegtájékoztatási eszközök feladatának fontosságát, és gondoskodnak arról, hogy a gyermek hozzájusson a különböző hazai és nemzetközi forrásokból származó tájékoztatáshoz és anyagokhoz, nevezetesen azokhoz, amelyek szociális, szellemi és erkölcsi jóléte előmozdítását, valamint fizikai és szellemi egészségét szolgálják. Ebből a célból a részes államok:

a) előmozdítják azt, hogy a tömegtájékoztatási eszközök - a 29. cikk szellemének megfelelően - a gyermek számára szociális és kulturális szempontból hasznos tájékoztatást és anyagokat terjesszenek;

b) előmozdítják a nemzetközi együttműködést a különféle, hazai és nemzetközi, kulturális forrásokból származó ilyenfajta tájékoztatás és anyagok előállítására, cseréjére és terjesztésére érdekében;

c) előmozdítják a gyermekkönyvek előállítását és terjesztését;

d) előmozdítják, hogy a tömegtájékoztatási eszközök különösen vegyék

figyelembe az őslakossághoz, illetőleg a kisebbségi csoportokhoz tartozó gyermek nyelvi szükségleteit;

e) elősegítik a gyermek jólétére ártalmas információk és anyagok elleni védelmét megfelelően szolgáló irányelvek kidolgozását a 13. és a 18. cikk rendelkezéseinek figyelembevételével.

18. cikk

1. Az Egyezményben részes államok minden erejükkel azon lesznek, hogy biztosítsák annak az elvnek az elismertetését, amely szerint a szülőknek közös a felelősségük a gyermek neveléséért és fejlődésének biztosításáért. A felelősség a gyermek neveléséért és fejlődésének biztosításáért elsősorban a szülőkre, illetőleg, adott esetben a gyermek törvényes képviselőire hárul. Ezeket cselekedeteikben mindenekelőtt a gyermek mindenek felett álló érdekének kell vezetnie.

2. Az Egyezményben említett jogok biztosítása és előmozdítása érdekében a részes államok megfelelő segítséget nyújtanak a szülőknek és a gyermek törvényes képviselőinek a gyermek nevelésével kapcsolatban rájuk háruló felelősség gyakorlásához, és gondoskodnak gyermekjóléti intézmények, létesítmények és szolgálatok létrehozásáról.

3. Az Egyezményben részes államok megtesznek minden megfelelő intézkedést annak érdekében, hogy a dolgozó szülők gyermekei számára biztosítsák olyan szolgáltatások és gyermekörző intézmények igénybevételének jogát, amelyekre jogosultak.

19. cikk

1. Az Egyezményben részes államok megtesznek minden arra alkalmas, törvényhozási, közigazgatási, szociális és nevelési intézkedést, hogy megvédjék a gyermeket az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki durvaság, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás - ideértve a nemi erőszakot is - bármilyen formájától mindaddig, amíg szüleinek vagy valamelyik szülőjének, illetőleg törvényes képviselőjének vagy képviselőinek, vagy bármely más olyan személynek, akinél elhelyezték, felügyelete alatt áll.

2. Ezek a védelmi intézkedések szükség szerint olyan hatékony eljárásokat foglalnak magukban, amelyek a gyermek és gondviselői számára szükséges szociális programok létrehozását teszik lehetővé, továbbá a fentebb leírt rossz bánásmód eseteiben hozzájárulnak a cselekmény felismeréséhez, bejelentéséhez, a jelentés illetékes helyre juttatásához, vizsgálatához, kezeléséhez és az esetek figyelemmel kíséréséhez; szükség szerint magukban foglalják a bírói beavatkozással kapcsolatos eljárást is.

20. cikk

1. Minden olyan gyermek, aki ideiglenesen vagy véglegesen meg van fosztva családi környezetétől, vagy aki saját érdekében nem hagyható meg e környezetben, jogosult az állam különleges védelmére és segítségére.

2. Az Egyezményben részes államok hazai jogszabályainak megfelelően intézkednek helyettesítő védelem iránt az ilyen gyermek számára.

3. Ez a helyettesítő védelem történhet családnál való elhelyezés, az iszlám jog kafalah-ja szerinti gondnokság, örökbefogadás, illetőleg szükség esetén megfelelő gyermekintézményekben való elhelyezés formájában. A megoldás kiválasztásánál kellően figyelembe kell venni a gyermekek nevelésében megkívánt folyamatosság szükségességét, valamint nemzetiségi, vallási, kulturális és nyelvi származását.

21. cikk

Azoknak a részes államoknak, amelyek elfogadják és/vagy engedélyezik az örökbefogadást, biztosítaniuk kell azt, hogy a gyermek mindenek felett álló érdekei érvényesüljenek, és ezért

- a) gondoskodnak arról, hogy a gyermek örökbefogadását csakis az illetékes hatóságok engedélyezzék, amelyek az ügyre alkalmazandó törvény és eljárások értelmében, valamint valamennyi megbízható adat alapján meggyőződtek arról, hogy figyelemmel a gyermek szüleivel, rokonaival és törvényes képviselőivel kapcsolatos helyzetére, az örökbefogadás megtörténhet, és hogy adott esetben az érdekelt személyek az ügy ismeretében és az esetleg szükséges felvilágosítás után beleegyezésüket adták az örökbefogadáshoz;
- b) elismerik, hogy a külföldre történő örökbefogadás a gyermek számára szükséges gondozás biztosítása másik eszközének tekinthető, ha a gyermek származási országában nem helyezhető el gondozó vagy örökbefogadó családban, vagy nem nevelhető megfelelően;
- c) gondoskodnak arról, hogy külföldre történő örökbefogadás esetén a gyermek a hazai örökbefogadással egyenértékű biztosítékok és szabályok előnyeit élvezhesse;
- d) megteszik a megfelelő intézkedéseket annak biztosítására, hogy külföldre történő örökbefogadás esetén a gyermek elhelyezése ne járjon jogtalan haszonszerzéssel az ebben részt vevő személyek számára;
- e) az e cikkben említett célkitűzéseket esetenként két- és többoldalú megegyezések és megállapodások megkötésével érik el, és ennek keretében minden lehető erőfeszítéssel gondoskodnak arról, hogy a gyermek külföldi elhelyezését erre illetékes hatóságok vagy szervek fogantassák.

22. cikk

1. Az Egyezményben részes államok megteszik a megfelelő intézkedéseket, hogy az a gyermek, aki akár egymagában, akár apjával és anyjával vagy bármely más személlyel együtt az erre vonatkozó nemzetközi vagy hazai szabályok és eljárások értelmében menekült helyzetének elismerését kéri vagy menekültnek tekintendő, megkapja az Egyezményben és más emberi jogokkal kapcsolatos vagy humanitárius jellegű egyéb nemzetközi okmányokban, amelyekben az említett államok részesek, elismert jogok élvezetéhez szükséges védelmet és humanitárius támogatást.
2. Ebből a célból az Egyezményben részes államok, amennyiben szükségesnek tartják, együttműködnek az Egyesült Nemzetek Szervezetének és az Egyesült Nemzetek Szervezetével együttműködő egyéb kormányközi és nem kormányközi szervezeteknek azokban az erőfeszítéseiben, amelyek arra irányulnak, hogy az ilyen helyzetben lévő gyermekeket védjék és segítsék, továbbá arra, hogy bármely menekült gyermek szüleit vagy más családtagjait felkutassák a családegyesítéshez szükséges adatok megszerzése céljából. Ha sem az apát, sem az anyát vagy bármely más családtagot sem sikerül megtalálni, akkor az Egyezményben lefektetett elvek szerint a gyermeket ugyanabban a védelemben kell részesíteni, mint bármely más, a családi környezetétől bármely okból véglegesen vagy ideiglenesen megfosztott gyermeket.

23. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik, hogy a szellemileg vagy testileg fogyatékos gyermeknek emberi méltóságát biztosító, önfenntartását előmozdító, a közösségi életben való tevékeny részvételt lehetővé tevő, teljes és tisztességes életet kell élnie.
2. Az Egyezményben részes államok elismerik a fogyatékos gyermeknek a különleges gondozáshoz való jogát, és a rendelkezésükre álló forrásoktól függő mértékben, az előírt feltételeknek megfelelő fogyatékos gyermeknek és eltartóinak, kérelemre, a gyermek állapotához és szülei vagy gondviselői helyzetéhez alkalmazkodó segítséget biztosítanak.
3. Tekintettel a fogyatékos gyermek sajátos szükségleteire, a 2. bekezdés értelmében nyújtott segítség a gyermek szüleinek vagy gondviselőinek anyagi erőforrásait figyelembe véve, lehetőség szerint ingyenes, és úgy kell alakítani, hogy a fogyatékos gyermek valóban részesülhessen oktatásban, képzésben, egészségügyi ellátásban, gyógyító-nevelésben, munkára való felkészítésben és szabadidő-tevékenységben oly módon, hogy ezek biztosítsák személyisége lehető legteljesebb kibontakoztatását kulturális és szellemi területen egyaránt.
4. Az Egyezményben részes államok a nemzetközi együttműködés szellemében előmozdítják a fogyatékos gyermekek megelőző egészségügyi ellátásával, orvosi, pszichológiai és funkcionális kezelésével, a gyógyítónevelés módszereivel és a szakképzési intézményekkel kapcsolatos információk cseréjét és terjesztését, valamint az adatok hozzáférhetőségének biztosításával lehetővé teszik a részes államok számára, hogy ezeken a területeken javíthassák lehetőségeiket és szakismereteiket, bővíthessék tapasztalataikat. Ebben a tekintetben különösen figyelembe veszik a fejlődő országok szükségleteit.

24.cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik a gyermeknek a lehető legjobb egészségi állapothoz való jogát, valamint, hogy orvosi ellátásban és gyógyító-nevelésben részesülhessen. Erőfeszítéseket tesznek annak biztosítására, hogy egyetlen gyermek se legyen megfosztva az ezeknek a szolgáltatásoknak az igénybe vételére irányuló jogától.
2. Az Egyezményben részes államok erőfeszítéseket tesznek a fenti jog teljes körű megvalósításának biztosítására, és alkalmas intézkedéseket tesznek különösen arra, hogy
 - a) csökkentsék a csecsemő- és a gyermekhalandóságot;
 - b) biztosítsák minden gyermek számára a szükséges orvosi ellátást és egészségügyi gondozást, legfontosabbnak tekintve az egészségügyi alapellátás fejlesztését;
 - c) küzdjenek a betegség és a rossz tápláltság ellen, az egészségügyi alapellátás keretében is, különösen a könnyen rendelkezésre bocsátható technikák felhasználásával, valamint tápláló élelmiszerek és ivóvíz szolgáltatásával, figyelembe véve a természeti környezet szennyezésével járó veszélyeket és kockázatokat;
 - d) biztosítsák az anyák terhesség alatti és szülés utáni gondozását;

- e) tájékoztassák a társadalom valamennyi csoportját és különösen a szülőket és a gyermekeket a gyermek egészségére és táplálására, a szoptatás előnyeire, a környezet higiénijára és tisztántartására, a balesetek megelőzésére vonatkozó alapvető ismeretekről, továbbá megfelelő segítséget nyújtsanak ezen ismeretek hasznosításához;
 - f) fejlesszék a megelőző egészséggondozást, a szülői tanácsadást, valamint a családtervezési nevelést és szolgáltatásokat.
3. Az Egyezményben részes államok megtesznek minden alkalmas, hatékony intézkedést annak érdekében, hogy megszüntessék a gyermekek egészségére káros hagyományos szokásokat.
4. Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat arra, hogy elősegítik és előmozdítják az e cikkben elismert jog teljes megvalósításának fokozatos biztosítására irányuló nemzetközi együttműködést. Ebben a tekintetben különösen figyelembe veszik a fejlődő országok szükségleteit.

25. cikk

Az Egyezményben részes államok elismerik az illetékes hatóságok által gondozásra, védelemre, illetőleg fizikai vagy elmeápolásra elhelyezett gyermeknek azt a jogát, hogy időszakosan felül kell vizsgálni az említett kezelést és az elhelyezésével kapcsolatos minden egyéb körülményt.

26. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik minden gyermeknek a szociális biztonsághoz, így a társadalombiztosítás juttatásaihoz való jogát, és megteszik a szükséges intézkedéseket arra, hogy hazai jogszabályaiknak megfelelően biztosítsák e jog teljes megvalósulását.
2. A juttatásokat, amennyiben szükségesek, a gyermek és az eltartásáért felelős személyek anyagi erőforrásainak és helyzetének, valamint a gyermek által vagy nevében a juttatás elnyerésére előterjesztett kérelemre vonatkozó bármely más meggondolás alapján kell engedélyezni.

27. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik minden gyermeknek a jogát olyan életszínvonalhoz, amely lehetővé teszi a testi, szellemi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődését.
2. Elsősorban a szülők, vagy a gyermekért felelős más személyek alapvető feladata, hogy lehetőségeik és anyagi eszközeik határai között biztosítsák a gyermek fejlődéséhez szükséges életkörülményeket.
3. Az Egyezményben részes államok, az adott ország körülményeit és a rendelkezésre álló eszközöket figyelembe véve, megfelelő intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy a szülőt, illetőleg a gyermek más gondviselőit segítsék e jog érvényesítésében, és szükség esetén anyagi segítséget nyújtanak, valamint segítő programokat hoznak létre különösen az étellemezéssel, a ruházkodással és a lakásüggyel kapcsolatban.
4. Az Egyezményben részes államok megtesznek minden alkalmas intézkedést arra, hogy a gyermektartásdíjat behajtsák a szülőktől vagy a gyermekkel szemben pénzügyi felelősséggel tartozó bármely más személytől, saját területükön és külföldön egyaránt. Különösen azokra az esetekre figyelemmel, amelyekben a gyermekkel szemben pénzügyi felelősséggel tartozó személy nem ugyanabban az államban él, mint a gyermek, a részes államok előmozdítják a nemzetközi megállapodásokhoz való csatlakozást vagy ilyenek megkötését, valamint bármely más, alkalmas megegyezés elfogadását.

28. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik a gyermeknek az oktatáshoz való jogát, és különösen e jog gyakorlásának fokozatos, az esélyegyenlőség alapján való gyakorlása céljából:

- a) az alapfokú oktatást mindenki számára kötelezővé és ingyenessé teszik
- b) előmozdítják a középfokú oktatás, különböző, mind általános, mind szakirányú formáinak megszervezését, és ezeket minden gyermek számára megnyitják és hozzáférhetővé teszik, továbbá intézkedéseket tesznek az oktatás ingyenességének bevezetésére és szükség esetén pénzügyi segítségnyújtásra;
- c) minden arra alkalmas eszközzel biztosítják, hogy bárki képességeitől függően bejuthasson a felsőoktatásba;
- d) minden gyermek számára nyílttá és hozzáférhetővé teszik az iskolai és pályaválasztási tájékoztatást és tanácsadást;
- e) intézkedéseket tesznek az iskolába járás rendszerességének előmozdítására és a lemorzsolódás csökkentésére.

2. Az Egyezményben részes államok megtesznek minden alkalmas intézkedést annak érdekében, hogy az iskolai fegyelmet a gyermeknek mint emberi lénynek a méltóságával összeegyeztethetően és az Egyezménynek megfelelően alkalmazzák.

3. Az Egyezményben részes államok elősegítik és előmozdítják a nemzetközi együttműködést az oktatásügy területén, különösen annak érdekében, hogy megszüntessék a tudatlanságot és az írástudatlanságot az egész világon, és megkönnyítsék a tudományos és technikai ismeretek megszerzését, valamint a korszerű oktatási módszerek megismerését. Ebben a tekintetben különösen figyelembe veszik a fejlődő országok szükségleteit.

29. cikk

1. Az Egyezményben részes államok megegyeznek abban, hogy a gyermek oktatásának a következő célokra kell irányulnia:

- a) elő kell segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását, valamint szellemi és fizikai tehetségének és képességeinek a lehetőségek legtágabb határáig való kifejlesztését;
- b) a gyermek tudatába kell vésni az emberi jogok és az alapvető szabadságok, valamint az Egyesült Nemzetek Alapokmányában elfogadott elvek tiszteletben tartását;
- c) a gyermek tudatába kell vésni a szülei, személyazonossága, nyelve és kulturális értékei iránti tiszteletet, valamint annak az országnak, amelyben él, továbbá esetleges származási országának a nemzeti értékei iránti és a sajátjától különböző kultúrák iránti tiszteletet;
- d) fel kell készíteni a gyermeket arra, hogy a megértés, a béke, a türelem, a nemek közti egyenlőség, valamennyi nép, nemzetiségi, nemzeti és vallási csoport és az őslakosok közötti barátság szellemében tudja vállalni a szabad társadalomban az étellel járó mindenfajta felelősséget;
- e) a gyermek tudatába kell vésni a természeti környezet iránti tiszteletet.

2. A jelen cikk vagy a 28. cikk rendelkezései semmiképpen sem értelmezhetők úgy, hogy sérthessék a természetes vagy jogi személyeknek oktatási intézmény-alapítási és vezetési szabadságát, feltéve, hogy jelen cikk 1. bekezdésében felsorolt elveket tiszteletben tartják, és az adott intézményekben az oktatás megfelel az állam által előírt minimális szabályoknak.

30. cikk

Azokban az államokban, amelyekben nemzetiségi, vallási és nyelvi kisebbségek, illetőleg őslakosságból származó személyek léteznek, az őslakossághoz vagy az említett kisebbséghez tartozó gyermek nem fosztható meg attól a jogától, hogy saját kulturális életét élje, vallását vallja és gyakorolja, illetőleg csoportjának többi tagjával együtt saját nyelvét használja.

31. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik a gyermeknek a pihenéshez és a szabad idő eltöltéséhez, a korának megfelelő játékhoz és szórakoztató tevékenységekhez való jogát, azt, hogy szabadon részt vehessen a kulturális és művészeti életben.
2. Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják és elősegítik a gyermek teljes mértékű részvételi jogát a kulturális és művészeti életben, és előmozdítják, az egyenlőség feltételeinek biztosítása mellett, a gyermek számára alkalmas szabadidő-intézmények, szórakoztató, művészeti és kulturális tevékenységek megszervezését.

32. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik a gyermeknek azt a jogát, hogy védelemben részesüljön a gazdasági kizsákmányolás ellen, és ne legyen kényszeríthető semmiféle kockázattal járó, iskoláztatást veszélyeztető, egészségére, fizikai, szellemi, lelki, erkölcsi vagy társadalmi fejlődésére ártalmas munkára.
2. Az Egyezményben részes államok törvényhozási, közigazgatási, szociális és oktatásügyi intézkedéseket tesznek a jelen cikk végrehajtásának biztosítására. Ebből a célból és figyelembe véve más, nemzetközi okmányok idevágó rendelkezéseit, a részes államok különösen:
 - a) meghatározzák az alkalmaztatáshoz szükséges legalacsonyabb életkort vagy életkorokat;
 - b) megfelelően szabályozzák a munkaidőt és az alkalmaztatási feltételeket;
 - c) megfelelő büntetésekkel vagy más szankciókkal biztosítják a jelen cikk hatékony végrehajtását.

33. cikk

Az Egyezményben részes államok megtesznek minden alkalmas intézkedést, ideértve a törvényhozási, közigazgatási, szociális és nevelésügyi intézkedéseket, arra, hogy megvédjék a gyermekeket az erre vonatkozó nemzetközi egyezményekben meghatározott kábító- és pszichotrop szerek tiltott fogyasztásától, és hogy megakadályozzák a gyermekeknek e szerek tiltott előállításában és kereskedelmében való felhasználását.

34. cikk

- Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat arra, hogy megvédik a gyermeket a nemi kizsákmányolás és a nemi erőszak minden formájától. Ebből a célból az államok hazai, kétoldalú és többoldalú síkon különösen az alábbiak megakadályozására tesznek intézkedéseket:
- a) a gyermek ösztönzése vagy kényszerítése törvénytelen nemi tevékenységekre;
 - b) a gyermekek kizsákmányolása prostitúció vagy más törvénytelen nemi tevékenység céljára;
 - c) a gyermekek kizsákmányolása pornográf jellegű műsorok vagy anyagok elkészítése céljára.

35. cikk

Az Egyezményben részes államok hazai, kétoldalú és többoldalú síkon meghoznak minden alkalmas intézkedést arra, hogy megakadályozzák a gyermekek bármilyen formában történő elrablását, eladását vagy a velük való kereskedelmet.

36. cikk

Az Egyezményben részes államok megvédik a gyermeket a jólétére bármilyen szempontból káros kizsákmányolás bármely más formája ellen is.

37. cikk

Az Egyezményben részes államok gondoskodnak arról, hogy

- a) gyermeket ne lehessen sem kínzásnak, sem kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak alávetni. Tizennyolc éven aluli személyek által elkövetett bűncselekményekért sem halálbüntetést, sem szabadlábra helyezés lehetőségét kizáró életfogytiglan tartó szabadságvesztést ne legyen szabad alkalmazni;
- b) gyermeket törvénytelenül vagy önkényesen ne fosszanak meg szabadságától. A gyermek őrizetben tartása vagy letartóztatása, vagy vele szemben szabadságvesztés-büntetés kiszabása a törvény értelmében csak végső eszközként legyen alkalmazható a lehető legrövidebb időtartammal;
- c) a szabadságától megfosztott gyermekkel emberségesen és az emberi méltóságnak kijáró tisztelettel, életkorának megfelelő szükségleteinek figyelembevételével bánjanak. Különösképpen el kell különíteni a szabadságától megfosztott gyermeket a felnőttektől, kivéve, ha a gyermek mindenek felett álló érdekében ennek ellenkezője tűnik ajánlatosabbnak; a gyermeknek, rendkívüli körülményektől eltekintve, joga van levelezés és látogatások útján kapcsolatban maradni családjával;
- d) a szabadságától megfosztott gyermeknek joga legyen igen rövid idő alatt jogsegélyt vagy bármely más alkalmas segítséget igénybe venni, valamint joga legyen arra is, hogy szabadságelvonásának törvényességével kapcsolatban bírósághoz vagy más illetékes, független és pártatlan hatósághoz forduljon, és hogy az ügyben sürgősen döntsenek.

38. cikk

1. Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat, hogy tiszteletben tartják és tartatják a nemzetközi humanitárius jognak fegyveres konfliktus esetén rájuk vonatkozó azon szabályait, amelyek által nyújtott védelem a gyermekekre is kiterjed.
2. Az Egyezményben részes államok minden lehető gyakorlati intézkedés megtételével gondoskodnak arról, hogy a tizenötödik életévüket be nem töltött személyek ne vegyenek részt közvetlenül az ellenségeskedésekben.
3. Az Egyezményben részes államok tartózkodnak attól, hogy tizenötödik életévüket be nem töltött személyeket besorozzanak fegyveres erőikbe. Amennyiben tizenötödik életévüket betöltött, de tizennyolc éven aluli személyeket besoroznak, az Egyezményben részes államok minden erejükkel azon lesznek, hogy a legidősebbek besorozásának adjanak elsőbbséget.
4. Az Egyezményben részes államok a fegyveres konfliktus esetén a polgári lakosság védelmét illetően a nemzetközi humanitárius jog értelmében rájuk háruló kötelezettségüknek megfelelően megtesznek minden lehető gyakorlati intézkedést a fegyveres konfliktus által érintett gyermekek védelemben és gondozásban részesítésére.

39. cikk

Az Egyezményben részes államok megtesznek minden alkalmas intézkedést arra, hogy az elhanyagolás, a kizsákmányolás és a durva bánásmód, a kínzás vagy a kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód bármely más formájának, illetőleg a fegyveres konfliktusnak áldozatává vált bármely gyermek testi és szellemi rehabilitációját és a társadalomba való beilleszkedését megkönnyítsék. Ennek a rehabilitációnak és a társadalomba való beilleszkedésnek a gyermek egészségét, önbecsülését és emberi méltóságát fejlesztő körülmények között kell történnie.

40. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt vagy abban bűnösnek nyilvánított gyermeknek olyan bánásmódhoz való jogát, amely előmozdítja a személyiség méltósága és értéke iránti érzékének fejlesztését erősíti a mások emberi jogai és alapvető szabadságai iránti tiszteletét, és amely figyelembe veszi korát, valamint a társadalomba való beilleszkedése és abban építő jellegű részvétele elősegítésének szükségességét.
2. Ebből a célból, valamint figyelemmel a nemzetközi okmányok erre vonatkozó rendelkezéseire, az Egyezményben részes államok különösen gondoskodnak arról, hogy
 - a) a gyermeket ne lehessen bűncselekmény elkövetésével gyanúsítani, vádolni vagy abban bűnösnek nyilvánítani olyan cselekmény vagy mulasztás miatt, amely az elkövetés idején sem a hazai, sem a nemzetközi jog értelmében nem volt bűncselekmény;
 - b) a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított gyermeknek legalább az alábbi biztosítékokra legyen joga:
 - (I) mindaddig ártatlannak tekintsék, ameddig bűnösségét a törvény szerint be nem bizonyították;
 - (II) a legrövidebb határidőn belül közvetlenül vagy szülei, illetőleg adott esetben törvényes képviselői útján tájékoztassák az ellene emelt vádokról, és védelme előkészítéséhez és benyújtásához jogsegélyben vagy bármely más alkalmas segítségben részesüljön;
 - (III) ügyét késedelem nélkül illetékes, független és pártatlan hatóság vagy bíróság a törvény értelmében igazságos eljárás során, ügyvédjének vagy egyéb tanácsadójának, valamint - hacsak különösen koránál vagy helyzeténél fogva ez nem mutatkozik ellentétesnek a gyermek mindenképp álló érdekével - szüleinek vagy törvényes képviselőinek jelenlétében bírálja el;
 - (IV) ne lehessen kényszeríteni arra, hogy maga ellen tanúskodjék vagy beismerje bűnösségét; kérdéseket intézhessen az ellene valló tanúkhöz, és a mellette valló tanúk ugyanolyan feltételek mellett jelenhessenek meg és legyenek meghallgathatók, mint az ellene valló tanúk
 - (V) ha bűncselekmény elkövetésében bűnösnek nyilvánítják, e határozat és az ehhez fűződő bármely intézkedés ellen a törvénynek megfelelően, jogorvoslattal élhessen illetékes, független és pártatlan felsőbb hatóságoknál vagy bíróságnál;
 - (VI) díjmentesen vehessen igénybe tolmácsot, amennyiben nem ért vagy nem beszél a tárgyaláson használt nyelven;
 - (VII) magánéletét teljes mértékben tartsák tiszteletben az eljárás minden szakaszában.
3. Az Egyezményben részes államok minden erejükkel azon lesznek, hogy előmozdítsák különleges törvények és eljárások elfogadását, hatóságok és intézmények létrehozását a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt vagy abban bűnösnek nyilvánított gyermekek számára és különösen
 - a) olyan legalacsonyabb életkort állapítsanak meg, amelyen alul a gyermekkel szemben bűncselekmény elkövetésének vélelme kizárt;
 - b) minden lehetséges és kívánatos esetben tegyenek intézkedéseket e gyermekek ügyének bírói eljárás mellőzésével való kezelésére, annak fenntartásával, hogy az emberi jogokat és a törvényes biztosítékokat teljes mértékben be kell tartani.
4. Rendelkezések egész sorát, így különösen a gondozással, az irányítással és a felügyelettel, a tanácsadással, a próbára bocsátással, a családi elhelyezéssel, általános és szakmai oktatási programokkal és nem intézményes megoldásokkal kapcsolatban rendelkezéseket kell hozni annak érdekében, hogy a gyermekek számára jólétüknek megfelelő, valamint helyzetükhöz és az elkövetett bűncselekményhez mért elbánást lehessen biztosítani.

41. cikk

Az Egyezmény egyetlen rendelkezése sem érinti

- a) Egyezményben részes valamely állam hazai jogszabályainak; vagy
- b) az ebben az államban hatályban lévő nemzetközi jognak a gyermek jogai megvalósulása szempontjából kedvezőbb rendelkezéseit.

II. RÉSZ*42. cikk*

A részes államok kötelezik magukat, hogy az Egyezmény elveit és rendelkezéseit hatékony és arra alkalmas eszközökkel a felnőttek és a gyermekek széles körében ismertetik.

43. cikk

1. A részes államok által az Egyezményben vállalt kötelezettségek teljesítése területén elért előrehaladás vizsgálatára megalakul a Gyermek Jogainak Bizottsága, amely az alábbiakban meghatározott feladatokat látja el.
2. A Bizottság tíz olyan magas erkölcsiségű szakértőből áll, akik elismerten tájékozottak az Egyezményben említett területen. A Bizottság tagjait az Egyezményben részes államok saját állampolgáraik közül választják, és azok személyes minőségükben vesznek részt a Bizottságban, figyelembe véve a méltányos földrajzi elosztás biztosítását és a főbb jogrendszereket.
3. A Bizottság tagjait a részes államok által jelölt személyek jegyzéke alapján titkos szavazással választják. Minden részes állam egy jelöltet nevezhet meg állampolgárai közül.
4. Az első választást az Egyezmény hatályba lépését követő hat hónapon belül tartják meg. A további választásokat kétévenként tartják meg. A választás időpontja előtt legalább négy hónappal az Egyesült Nemzetek Főtitkára írásban felhívja az Egyezményben részes államokat, hogy két hónapon belül közöljék jelöltjeik nevét. A Főtitkár ezután az ily módon jelölt személyekről betűrendes névjegyzéket készít, feltüntetve az e személyeket jelölő részes államokat, és a névjegyzéket megküldi az Egyezményben részes államoknak.
5. A választásra az Egyezményben részes államoknak az Egyesült Nemzetek Főtitkára által az Egyesült Nemzetek székhelyére összehívott értekezletén kerül sor. Az értekezleten, amelynek határozatképességéhez a részes államok kétharmadának részvétele szükséges, a Bizottságba beválasztottnak azokat a jelölteket kell tekinteni, akik a legtöbb szavazatot, valamint a részes államok jelenlevő és szavazó képviselői szavazatainak abszolút többségét elnyerték.
6. A Bizottság tagjait négy évre választják. A tagok újrajelölés esetén újra választhatók. Az első választás alkalmával megválasztott tagok közül ötnek a megbízatása két év elteltével megszűnik. Ennek az öt tagnak a nevét nyomban az első választás után az értekezlet elnöke sorshúzás útján állapítja meg.
7. A Bizottság valamely tagjának elhunytá vagy lemondása esetén, vagy ha bármely más okból valamely tag kijelenti, hogy nem tudja tovább ellátni feladatait a Bizottságban, az ezt a tagot korábban jelölő részes állam saját állampolgárai közül jelöl ki másik szakértőt a megüresedett hely betöltésére az eredeti megbízatás lejártáig, a Bizottság hozzájárulásával.
8. A Bizottság megállapítja ügyrendi szabályzatát.
9. A Bizottság tisztségviselőit két évi időtartamra választja.

10. A Bizottság üléseit általában az Egyesült Nemzetek székhelyén vagy a Bizottság által meghatározott bármely más alkalmas helyen tartja. A Bizottság általában évenként ülésezik. Az ülészakok időtartamát szükség esetén a Közgyűlés jóváhagyásával az Egyezményben részes államok értekezlete állapítja meg, és módosítja.

11. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára a Bizottság rendelkezésére bocsátja azt a személyzetet és azokat a berendezéseket, amelyek az Egyezmény által a Bizottságra ruházott feladatok hatékony ellátásához szükségesek.

12. A Bizottság tagjai az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének jóváhagyásával az Egyesült Nemzetek anyagi eszközeinek terhére, a Közgyűlés által megállapított módozatok és feltételek szerint járandóságot kapnak.

44. cikk

1. Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat, hogy az Egyesült Nemzetek Főtitkárának közvetítésével az Egyezményben elismert jogok érvényesítése érdekében elfogadott intézkedésekről és e jogok gyakorlásában elért előrehaladásról jelentést terjesztenek a Bizottság elé, éspedig:

- a) az Egyezménynek az adott államra vonatkozó hatályba lépésétől számított két éven belül;
- b) ezt követően ötévenként.

2. A jelen cikk végrehajtása során készített jelentéseknek rá kell mutatniuk az Egyezményben említett kötelezettségek maradéktalan teljesítését gátló tényekre és nehézségekre. A jelentéseknek elegendő adatot kell tartalmazniuk ahhoz, hogy a Bizottság pontos képet alkothasson magának az Egyezménynek az adott országban való végrehajtásáról.

3. Az Egyezményben részes azon államok, amelyeknek első jelentése teljes körű volt, a jelen cikk 1. bekezdésének b) pontja értelmében előterjesztendő további jelentéseikben nem kötelesek megismételni a korábban közölt alapadatokat.

4. A Bizottság az Egyezményben részes államoktól kiegészítő felvilágosításokat kérhet az Egyezmény végrehajtásával kapcsolatban.

5. A Bizottság tevékenységéről a Gazdasági és Szociális Tanács útján kétévenként jelentést terjeszt a Közgyűlés elé.

6. Az Egyezményben részes államok jelentéseiket széles körben terjesztik saját országukban.

45. cikk

Az Egyezmény hatékony végrehajtásának előmozdítása és az Egyezményben említett területen a nemzetközi együttműködés elősegítése céljából:

- a) az Egyesült Nemzetek szakosított intézményei, az ENSZ Gyermekalapja és más szervei jogosultak képviseltetni magukat az Egyezmény olyan rendelkezéseinek végrehajtásával kapcsolatos vizsgálatok során, amelyek feladatkörükbe tartoznak. A Bizottság felhívhatja a szakosított intézményeket, az ENSZ Gyermekalapját vagy bármely általa alkalmasnak tartott szervet, hogy szakmai véleményt adjanak az Egyezmény végrehajtásáról a feladatkörükbe tartozó területeken. Felhívhatja a szakosított intézményeket, hogy jelentést terjesszenek elé az Egyezmény végrehajtásáról a tevékenységi körükbe tartozó területeken;
- b) a Bizottság, amennyiben szükségesnek tartja, megküldheti a szakosított intézményeknek, az ENSZ Gyermekalapjának és az egyéb illetékes szervezeteknek az Egyezményben részes államok bármely olyan jelentését, amelyben azok tanácsot vagy technikai segítséget kérnek, illetőleg jelzik, hogy, ilyenre szükségük van; adott esetben mellékelheti az említett kéréssel vagy jelzéssel kapcsolatos észrevételeit és javaslatait;
- c) a Bizottság ajánlhatja a Közgyűlésnek, kérje fel a Főtitkárt a Bizottság számára a gyermek jogait érintő egyes sajátos kérdések tanulmányozására;
- d) a Bizottság az Egyezmény 44. és 45. cikkének végrehajtása során beszerzett adatokon alapuló általános jellegű javaslatokat és ajánlásokat is tehet. Ezeket az általános jellegű javaslatokat megküldi minden érdekelt részes államnak és felhívja rájuk a Közgyűlés figyelmét, adott esetben mellékelve hozzájuk az Egyezményben részes államok észrevételeit.

III. RÉSZ

46. cikk

Az Egyezmény minden állam számára aláírásra nyitva áll.

47. cikk

Az Egyezményt meg kell erősíteni. A megerősítő okiratokat az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

48. cikk

Az Egyezményhez bármely állam csatlakozhat. A csatlakozási okiratokat az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

49. cikk

1. Az Egyezmény a huszadik megerősítő vagy csatlakozási okiratnak az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál való letétbe helyezését követő harmincadik napon lép hatályba.
2. Annak az államnak a tekintetében, amely az Egyezményt a huszadik megerősítő vagy csatlakozási okirat letétbe helyezése után erősíti meg vagy csatlakozik ahhoz, az Egyezmény a megerősítő vagy csatlakozási okirata letétbe helyezésétől számított harmincadik napon lép hatályba.

50. cikk

1. Az Egyezményben részes bármely állam módosítást javasolhat és annak szövegét megküldheti az Egyesült Nemzetek Főtitkárának. Egyesült Nemzetek Főtitkára ezután a módosító javaslatot eljuttatja az Egyezményben részes államokhoz azzal a kéréssel, hogy közöljék vele, kívánják-e a részes államok értekezletének összehívását a javaslat megtárgyalása és szavazásra bocsátása céljából. Amennyiben a Főtitkár e közlésének napjától számított négy hónapon belül a részes államok legalább egyharmada az értekezlet összehívása mellett nyilatkozik, az Egyesült Nemzetek Főtitkára az Egyesült Nemzetek égisze alatt összehívja az értekezletet. Az értekezleten jelenlevő és szavazó részes államok többsége által elfogadott módosítást jóváhagyásra az Egyesült Nemzetek Közgyűlése elé kell terjeszteni.
2. A jelen cikk 1. bekezdésének rendelkezései szerint elfogadott bármely módosítás akkor lép hatályba, ha azt a Közgyűlés jóváhagyta, és a részes államok kétharmados többsége elfogadta.
3. A hatályba lépett módosítás az azt elfogadó részes államokat kötelezi, a többi részes államot továbbra is az Egyezmény rendelkezései, valamint az általuk korábban elfogadott módosítások kötelezik.

51. cikk

1. Az Egyesült Nemzetek Főtitkára veszi át és küldi meg valamennyi államnak azoknak a fenntartásoknak a szövegét, amelyekkel valamely állam a megerősítéskor vagy csatlakozáskor él.
2. Az Egyezmény tárgyával és céljával összeegyeztethetetlen fenntartás nem fogadható el.
3. A fenntartás bármikor visszavonható az Egyesült Nemzetek Főtitkárához intézett közléssel; a Főtitkár ezt az Egyezményben részes valamennyi állam tudomására hozza. A közlés a Főtitkár által való átvételének napján válik hatályossá.

52. cikk

Az Egyezményt bármely részes állam felmondhatja az Egyesült Nemzetek Főtitkárához intézett írásbeli közléssel. A felmondás a róla szóló közlésnek a Főtitkár által való átvételét követő egy év elteltével lép hatályba.

53. cikk

Az Egyezmény letéteményese az Egyesült Nemzetek Főtitkára.

54. cikk

Az Egyezmény eredeti példányát, amelynek arab, kínai, angol, francia, orosz és spanyol szövege egyaránt hiteles, az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál helyezik letétbe. Ennek hitelül a kormányaik által kellő felhatalmazással ellátott alulírott meghatalmazottak az Egyezményt aláírták.

A projekt partnerszervezetei

FICE

Fédération Internationale des Communautés Educatives/Nevelőotthonok Nemzetközi Szövetsége

A FICE fő célja a gyermek- és ifjúsággondozási munka támogatása szerte a világban:

- elismeri a gyermekek, fiatal felnőttek és szüleik egyéniségét, nem célja, hogy azokat előre meghatározott normák betartására kényszerítse;
- támogatást nyújt a családnak, mint a gyermekek neveléséért felelős alapvető társadalmi egységnek;
- kiáll a szülői gondoskodás nélkül maradt gyermekek és fiatal felnőttek legmagasabb színvonalú gondozása és iskoláztatása mellett;
- egyéni megoldásokat keres az egyes gyerek vagy fiatal felnőtt szükségleteinek kielégítése érdekében;
- támogatja a gyermekeknek nyújtott szolgáltatások kutatás és újítás által történő folyamatos fejlesztését;
- munkájának alapját a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezmény jelenti;
- szigorúan ragaszkodik politikai és vallási függetlenségéhez;
- a sokféleség híveként elutasít minden hátrányos megkülönböztetést.

Céljai megvalósítása érdekében a FICE:

- tevékenységét nemzeti tagszervezetein keresztül végzi, melyek tagjai gyermekjóléti, vagy támogatói szolgáltatásokat (például szakképzés) nyújtanak;
- kapcsolati hálózatok kiépítése révén segíti nemzeti tagszervezeteit;
- rendszerint kétfévente jelentős nemzetközi kongresszusokat szervez;
- támogat olyan projekteket, (mint például a Balkáni Barátságtáborok) amelyek gyermekek, fiatal felnőttek és gondozóik közötti nemzetközi kapcsolatok létrejöttét segítik elő;
- ösztönzi a munkatársak és/vagy gyermekek, fiatal felnőttek közötti csereprogramokat;
- tapasztalt munkatársakat biztosít a Szakmai Csereprogramhoz (Professional Exchange Programme);
- gyermekjóléti szolgáltatásokkal foglalkozó szemináriumokat, szakértői workshop-okat és munkacsoportokat szervez;
- szakmai konzultációkat folytat az UNESCO-val, az Európai Unióval, az Európa Tanáccsal, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal és más szervekkel;
- honlapján keresztül információkat nyújt és együttműködési lehetőséget kínál;
- kiadványai révén új ötleteket és kutatási eredményeket terjeszt.

IFCO

International Foster Care Organisation/ Nevelőszülők Nemzetközi Szervezete

A Nevelőszülők Nemzetközi Szervezete (IFCO) az egyetlen, kizárólag a családi jellegű gondozás és a nevelőszülői gondozás mellett elkötelezett nemzetközi szervezet. Az IFCO-t 1981-ben alapították Oxfordban, az Egyesült Királyságban, azzal a céllal, hogy a szervezet platformot biztosítson a gyermek-védelmi szervezetek és szereplők közötti világszintű információ-, tudás-, és tapasztalatcseréhez. Az elmúlt 25 évben az IFCO jelentős hatást gyakorolt a családi jellegű gondozás fejlődésére világszerte. A szervezet regionális hálózatokat, nemzetközi konferenciákat és képzési szemináriumokat szervez, folyóiratot és elektronikus hírlevelet ad ki, valamint egy informatív honlapot üzemeltet. A fiatalok az IFCO valamennyi tevékenységében, munkájának valamennyi szintjén jelen vannak.

Az IFCO-nak több, mint 60 országban van tagszervezete. Széles tagsági alapjának nyújtott minőségi szolgáltatások biztosítása mellett a szervezet közelmúltban jelentős projekttevékenységet is folytat, amelyet hágai, hollandiai központi irodájából irányítanak. Az IFCO tagjai, partnerszervezetei és projektjei révén a világ számos pontján kínálnak segítséget és tanácsadást a nevelőszülői tevékenység fejlesztéséhez. A szervezet a tanácsadói tevékenységét minden alkalommal az érintett országgal való szoros együttműködésben, helyi partnerek bevonásával végzi; a projektmunka során nemzetközi szakértői hálózatra támaszkodhat.

További információ: www.ifco.info vagy a szervezet központi irodája, Hága, Hollandia..

SOS-Kinderdorf International/SOS-Gyermekfalu

Az első SOS-gyermekfalut 1949-ben, Imst-ben, Ausztriában alapították. A második világháború pusztításának eredményeként sok gyerek elveszítette a szüleit, a családját; az SOS-gyermekfalu ezeken a gyermekeken kívánt segíteni.

Napjainkban világszerte több, mint 130 nemzeti egyesület tartozik az SOS-Gyermekfalu nemzetközi szervezetéhez. Az egyesületek olyan gyermekeknek nyújtanak családi jellegű gondozást, akik elvesztették szüleiket, vagy a szüleik nem képesek megfelelő gondozást nyújtani számukra. Programjaik révén hátrányos helyzetű gyermekeket és családokat segítenek: egészségügyi, oktatási és pszicho-szociális támogatást nyújtanak, és hozzáférést biztosítanak az alapvető szolgáltatásokhoz.

Az SOS-Gyermekfalu szervezet az ENSZ gyermekjogokról szóló egyezménye szellemében tevékenykedik, a gyermekjogok tiszteletben tartásáért küzd világszerte. A szervezetnek tanácsadói státusszal rendelkezik az ENSZ Gazdasági és Társadalmi Tanácsában, és tagja az Európai Unió Gyermekjogi Stratégiáját támogató Gyermekjogi Akciócsoportnak.

Impresszum

Impresszum

Tartalomért felelős:	Quality4Children Az FICE, az IFCO és az SOS-Gyermekfalu közös kezdeményezése Hermann Gmeiner Str. 51 A-6010 Innsbruck Ausztria Telefon: +43-512-3316-0 Fax: +43-512-3316-5686 Email: quality4children@sos-kd.org www.quality4children.info
Projekt igazgatók:	Werner Hilweg Christian Posch
Projekt koordinátorok:	Oscar Germes Castro Mai Nguyen-Feichtner
A projektbe bevont fiatalok:	Svein Even Borgen (Norvégia) Helen Rid (Ausztria) Sandra Bürger (Ausztria) Amalia Serban (Románia) Judith Johansen (Norvégia) Emmanuel Sherwin (Írország) Kersti Kukk (Észtország) Rinske van Sloten (Hollandia) Alexandar Milanov (Bulgária) Odd Eigil Spørck (Norvégia) Ingrida Peciulyte (Litvánia) Johann Weissensteiner (Ausztria)
Írányító csoport:	Sandra Bürger Monika Niederle Else Dugstad Christian Posch Chris Gardiner Ivanka Shalapatova Oscar Germes Castro Emmanuel Sherwin Werner Hilweg Bettina Terp Janneke Holwerda-Kuipers Bep van Sloten Mai Nguyen-Feichtner Rinske van Sloten

Nemzeti koordinátorok:	Carola Bengtsson (Svédország) Ryszard Kucha (Lengyelország) Francesco Colizzi (Itália) Anne Marie Le Tourneau (Nagy-Britannia) Kurt De Backer (Belgium) Irena Liepina (Lettország) Maria Dantcheva (Bulgária) Juha Luomala (Finnország) Carmen Delgado (Spanyolország) Michaela Marksova-Tominova (Csehország) Tanja Gregorec (Szlovénia) Slavenka Martinovic (Horvátország) Bragi Gudbrandsson (Izland) Elmet Puhm (Észtország) Sabine Hartig (Németország) John Rolé (Montenegró) Søren Hegstrup (Dánia) Isabel Rufino (Portugália) Keith Henderson (Írország) Daniela Serban (Románia) Maria Herczog (Magyarország) Stergios Sifnios (Görögország) Emine Insay (Észak-Ciprus) Katerina Slesingerova (Csehország) Dale Kabasinskaite (Litvánia) Annegret Wigger (Svájc) Günsiray Koçun (Törökország) Daniela Zilincikova (Szlovákia) Michel Krier (Luxemburg)
Korrekterok:	Kathrin Bielowski Beatrix Fleischmann Christine Davey Thomas Harvey Timlin Markus Claus Egger
Feedback partnerek:	Véronique Lerch Raluca Verweijen-Slamnescu Kélig Puyet Annegret Wigger Elisabeth Ullmann
Referenciakeret:	Defence for Children International, Hollandia

[illegible]

Jegyzetek

[illegible]

támogatásával